

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون البیرونی

پلان استراتیژیک پوهنتون البیرونی

برای سال های (۱۳۹۸-۱۴۰۲)

پیشگفتار

داشتن پلان و برنامه یکی از اصولی اساسی مدیریت هر سازمان می باشد تا در پرتو آن کارها و فعالیت های خویش را به طور منظم طرح و اجرا نماید. پوهنتون البیرونی هم منحنیث یک نهاد بزرگ علمی کشور جهت اجرای بهتر و موثر امور علمی، اداری و تدریسی، خود را ملزم به داشتن پلان می داند و به همین لحاظ کار روی سومین پلان استراتژییک پنج ساله را در اواسط سال ۱۳۹۷ شروع نمود. به منظور تهیه این پلان ابتدا کمیته یی در سطح پوهنتون که متشکل از نماینده های هر فاکولته می باشد تحت ریاست معاون علمی تشکیل گردید. این کمیته طی جلسات متعدد و رایزنی ها، با استادان و دانشجویان پلان کنونی را آماده نموده است. در این پلان هم چنان کوشش شده تا نظریات ذینفعان نیز مدنظر گرفته شود.

پلان استراتژییک پنج ساله (۱۳۹۸-۱۴۰۲) به بخش هایی همچون حکومتداری خوب، اکادمیک و تدریسی، تحصیلی و آموزشی، مالی و اداری، منابع انسانی و زیرساخت ها تقسیم گردیده است. در ابتدا پوهنتون به معرفی گرفته شده و سپس وضعیت داخلی و خارجی این نهاد علمی به تحلیل گرفته شده است. قابل ذکر است که این پلان در پرتو قانون اساسی، استراتژی پنج ساله وزارت محترم تحصیلات عالی و دورنمای کاری این نهاد علمی تهیه گردیده است.

در تهیه این پلان تمامی فاکولته ها و معاونیت ها همکاری داشته اند که جا دارد از تلاش های و همکاری های صادقانه ایشان سپاسگذاری نمود.

با احترام

پوهنمل احمد جاهد مشتاق

معاون علمی و رییس کمیته پلان استراتژییک پوهنتون البیرونی

فهرست مطالب

پیشگفتار	أ
۱. مقدمه	۱
۱,۱ بررسی وضعیت کنونی	۳
۱,۲,۱ تحلیل عوامل محیطی (داخلی و خارجی) نکات قوت، ضعف، فرصت‌ها و چالش‌ها (SWOT)	۷
الف. عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها)	۷
ب. عوامل خارجی (فرصت‌ها و چالش‌ها)	۹
دیدگاه	۱۵
مأموریت	۱۵
ارزش‌ها	۱۵
اهداف استراتژیک پوهنتون البیرونی	۱۵
۲. حکومتداری خوب	۱۶
۳. بخش اکادمیک و تدریسی	۱۷
۳,۱. کادر علمی	۱۷
۳,۲. افزایش کادر علمی	۱۸
۳,۳. مرکز تحقیقات پوهنتون البیرونی	۱۸
۳,۴. کنفرانسهای علمی	۱۹
۳,۵. برقی سازی امور اداری و تدریسی سازی امور	۱۹
۳,۶. مجله علمی پوهنتون البیرونی	۲۰
۳,۷. برنامه های علمی	۲۱
۳,۸. سیستم کریدیت	۲۲

۳,۸,۱	تجدید نصاب	۲۲
۳,۹	عصری سازی روش تدریس (تحصیلات مبتنی بر نتیجه و دانشجو محور (OBE/SCL))	۲۳
۳,۱۰	تضمین کیفیت و اعتبار دهی	۲۴
۳,۱۱	تشویق	۲۴
۳,۱۳	ترفیج	۲۵
۳,۱۴	ایجاد توأمیت	۲۵
۴	امور محصلان	۲۶
۴,۱	افزایش تعداد محصلان دختر	۲۶
۴,۲	ترویج سیستم کریدیت	۲۶
۴,۳	کارهای عملی	۲۶
۴,۴	انجمن های فرهنگی و ورزشی	۲۷
۴,۵	اجرای خدمات صحت روانی	۲۸
۴,۶	مبارزه علیه خشونت، تعصب و اعتیاد	۲۸
۴,۷	همکاری با محصلان تازه وارد به پوهنتون	۲۸
۴,۸	مبارزه با اعتیاد	۲۹
۵	امور مالی و اداری	۳۰
۵,۱	مدیریت	۳۰
۵,۲	استقلالیت مالی و اداری	۳۱
۵,۳	مبارزه با فساد اداری	۳۱
۵,۵	بخش جندر یا تساوی حقوق زن	۳۳
۵,۶	عواید	۳۵

۳۶	۶. منابع زیر ساختی
۳۶	۶,۱. صنوف، تالار و ساختمان برای پوهنحی
۳۷	۶,۲. لابراتورها
۳۷	۶,۳. اعمار ساختمان‌های رهایشی برای استادان و کارمندان اداری
۳۸	۶,۴. لیلیه برای محصلان
۳۸	۶,۵. احیای کتابخانه
۳۸	۶,۶. ساحات ورزشی و صحی
۳۹	۶,۷. در قسمت صحی
۳۹	۶,۸. آبیاری و سرسبزی پوهنتون
۳۹	۶,۹. کنترل و نظارت

۱. مقدمه

پوهنتون البیرونی در شهرک نساجی گلپهار ولایت کاپیسا در (۷۵) کیلومتری شمال کابل موقعیت دارد. این پوهنتون در سال ۱۳۷۷ هجری خورشیدی با فاکولته‌های (طب، انجیری، حقوق و علوم سیاسی) در برهه خاص زمانی که نیاز جدی به آن بود تأسیس گردید. پوهنتون البیرونی پس از پوهنتون‌های کابل، بلخ، هرات و ننگرهار، پنجمین پوهنتون بزرگ کشور بوده که اکنون در (۲۷) دیپارتمنت و (۹) پوهنحی (طب، انجیری، حقوق و علوم سیاسی، شرعیات، زبان و ادبیات، ژورنالیزم، اقتصاد، زراعت و تعلیم و تربیه) برای اتباع کشور ارایه خدمات می‌کند.

هم چنان قابل ذکر است که بر علاوه موارد ذکر شده پوهنحی‌های شرعیات، ادبیات حقوق و علوم سیاسی و ادبیات به شکل شبانه، و پوهنحی تعلیم و تربیه نیز به شکل داخل خدمت فعالیت می‌کند. این پوهنتون با داشتن کادرهای ورزیده به سویه‌های تحصیلی دکتر، ماستر و لیسانس توانسته است در ارایه خدمات تدریسی برای دانشجویان نقش بارز و برجسته‌یی را ایفا نماید.

پلان استراتژیک پوهنتون البیرونی در پرتو قانون اساسی و استراتژی پنج ساله وزارت محترم تحصیلات عالی و دورنمای کاری این نهاد علمی تهیه گردیده است. این پلان در برگیرنده تمامی بخش‌های مرتبط به پوهنتون می‌باشد. پلان استراتژیک پنج ساله (۱۳۹۸-۱۴۰۲ هه‌ش) این نهاد در چهاربخش مرتبط ساختاری ذیل تهیه و ترتیب شده است:

۱. مقدمه

۲. بخش حکومنداری خوب

۳. بخش اکادمیک و تدریسی

۴. بخش تحصیلی و آموزشی

۵. بخش مالی و اداری

۶. بخش منابع انسانی و زیرساختی

پلان استراتژیک کنونی سومین پلانی است که جهت تحقق اهداف و مقاصد این نهاد ساخته شده است. در پلان اولی و دومی این نهاد یک سلسله کارها و برنامه‌هایی تحقق یافته است در ذیل می‌توان به آن‌ها چنین اشاره کرد:

افزایش تعداد کادر علمی و اداری، بلند بردن سویه تحصیلی بخش زیادی از استادان از درجه لیسانس به درجه‌های ماستر و داکتر، بهبود در اصلاحات اداری، افزایش تعداد دیپارتمنت‌ها مبتنی بر نیازمندی‌های کنونی جامعه افغانستان،

ازدیاد تعداد پوهنچی‌ها، ایجاد مرکز تحقیق، نشر مجله علمی جهت تولید دانش، ایجاد کمیته تحقیقات در سطح پوهنتون و پوهنچی‌ها، ایجاد برنامه ارتقای تضمین کیفیت و اعتباردهی، ایجاد کمیته کریکولم و کار روی تجدید نصاب درسی، رایج ساختن سیستم کرایدیت، ساخت زیربناها برای بعضی از فاکولته‌ها، ایجاد ساحه سبز، قیر ریزی اندک جاده‌های داخل محوطه پوهنتون، ایجاد بخش شبانه در بعضی از پوهنچی‌ها. موارد یادشده در فوق دال بر موفقیت‌های نسبی این نهاد با توجه به شرایط حاکم در کشور می‌باشد. اما کارهای انجام شده در این نهاد به هیچ وجه بسنده و کافی نبوده و هنوز هم این پوهنتون با چالش‌ها و کمبودی‌های زیادی مواجه است. به گونه مثال؛ کمبود ساختمان تدریسی، کمبود ساختمان لیلیه، سیستم سنتی تدریس بنابر نبود امکانات و ابزارهای مورد نیاز برای سیستم OBE یا مبتنی بر نتیجه. در حال حاضر تنها چهار پوهنچی دارای ساختمان تدریسی بوده آن هم نه به گونه معیاری برای آموزش.

پلان استراتژیک جدید با توجه به چالش‌ها و فرصت‌ها در این نهاد تاکید می‌کند که فراهم ساختن ابزارهای مورد نیاز با سیستم سنتی (استاد محور) وداع گفته و سیستم مبتنی بر نتیجه را که تازه به گونه آزمایشی در برخی از کورس‌ها توسط استادان راه اندازی شده است جاگزین کند.

ایجاد کتابخانه‌های معیاری و برقی در سطح پوهنتون و پوهنچی‌ها، ایجاد برخی از رشته‌های مورد نیاز جامعه کنونی در سطح پوهنچی‌ها، مثل کمپیوتر ساینس از اولویت‌های مهمی اند که در پلان پنج ساله کنونی به آن تمرکز شده است.

هم چنان ایجاد ساحه سبز، ارایه خدمات صحی برای محصلان در لیلیه، ساخت لیلیه برای محصلان ذکور و اناث، تنظیم آبرسانی منظم در ساختمان‌ها و فضای بیرونی، بسته نمودن دیوارهای احاطوی که تا هنوز تکمیل نشده است، ارتقای ظرفیت کارمندان در بخش‌های اداری. هم چنان تلاش در جهت بدست آوردن استقلالیت مالی. البته استخدام کارمندان و اعضای کادر علمی از طبقه اناث با در نظر داشت تساوی جنسیتی که همانا پالسی کلان در سطح دولت می‌باشد یکی از اولویت‌های این پوهنتون می‌باشد.

به همین ترتیب فعال سازی مرکز تحقیقات که به دلیل کمبود بودجه فعالیت قناعت بخش ندارد از برنامه‌های مطروحه در این پلان می‌باشد.

با در نظر داشت آنچه که در فوق تذکر یافت، پوهنتون البیرونی در استراتژیک پنج ساله خویش با توجه به امکانات و حمایت دولت جمهوری اسلامی افغانستان و به ویژه وزارت محترم تحصیلات عالی مصمم است تا گام

های جدی تر و بزرگتر را جهت ارایه خدمات معیاری در این نهاد بردارد؛ تا باشد پاسخگوی نیازهای جامعه کشور بوده و در رشد و انکشافات آن نقش بارزی را ایفا نماید.

۱,۱ بررسی وضعیت کنونی

پوهنتون البیرونی بنابر ملحوظاتی از سال ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۷ فاقد پلان استراتژیک تایید شده از جانب وزارت محترم تحصیلات بوده و در خلال این سال ها امور علمی و اکادمیک این نهاد مبتنی بر نیازها و شرایط آن وقت به پیش برده می شد. قبل از آن، در پلان استراتژیک دوم پوهنتون البیرونی که در برگیرنده سالهای ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۴ می باشد، بیشتر روی برنامه های چون افزایش کادرها، رشته های جدید، محصلان جدید و تعمیم سیستم کریدیت، ایجاد بخش تضمین کیفیت، توامیت ها با سایر پوهنتون ها و ایجاد برنامه های فوق لیسانس تمرکز گردیده است که تاحدی پوهنتون به آن ها دست یافته است. به گونه مثال می توان به برخی از این دست آوردها در ذیل اشاره کرد:

انتقال پوهنتون از ساختمان های کرایه فابریکه نساجی گلبهار به ساختمان جدید یکی از اقدامات دوره قبلی بوده است. پوهنتون البیرونی از زمان تأسیسش تا مدت زیادی در تعمیر های کرایه مربوط به فابریکه نساجی گلبهار تمام امور خویش را به پیش می برد. سپس ساختمان های جدید در مساحت (۳۵۰) جریب زمین تهداب گذاری و اعمار گردید. چنانچه پوهنتون در ساحه جدید و اصلی اش دارای یک تعمیر اداری، چهار تعمیر تدریسی، دو تعمیر برای لیلیه ذکور و اناث می باشد که آن ها ناکافی می باشند. بطور مثال پوهنتون البیرونی دارای (۹) فاکولته می باشد، در حالی که چهار تعمیر تدریسی غیر کافی است. ظرفیت لیلیه های ذکور و اناث اندک است و دانشجویان با مشکلات زیادی روبرو اند. اگرچه در سال ۱۳۹۷ کار تعمیر جدید لیلیه از طرف ریاست جمهوری منظور گردیده و با تکمیل آن مشکلات لیلیه ذکور حل می شود. هم چنان دو تعمیر تدریسی و یک کتابخانه نیز قرار است که کارش شروع شود اما با آن هم برای هر فاکولته یک تعمیر معیاری نیاز است.

در قسمت ارتقای تحصیلی تعداد زیادی از استادان به همکاری وزارت تحصیلات عالی جهت فراگیری دوره های مختلف تحصیلی به خارج و داخل کشور معرفی شده اند. اکنون پوهنتون البیرونی دارای (۱۸۴) استاد می باشد که از این میان، در حدود (۱۳) تن آن ها دارای درجه تحصیلی دوکتورا، (۷۶) تن دارای درجه تحصیلی ماستری و بقیه لیسانس و یا هم شامل دوره های ماستری و دوکتورا می باشند.

در این دوره دو پوهنچی جدید مثل اقتصاد و ژورنالیزم ایجاد گردیدند. در سال ۱۳۹۲ پوهنچی اقتصاد در دو دیپارتمنت های امور مالی و بانکی، منجمنت و اداره تشبثات شروع به فعالیت نمود. در سال ۱۳۹۳ دیپارتمنت ژورنالیزم از چوکات پوهنچی زبان و ادبیات به پوهنچی مستقل و جداگانه ارتقا یافته است. همچنان تدریس در دو زمان به شکل داخل خدمت (In-service) و قبل از خدمت (pre-service) در پوهنچی های شرعیات و تعلیم و تربیه در سال ۱۳۸۹ آغاز گردید.

ایجاد بخش شبانه در پوهنچی های زبان و ادبیات، حقوق و شرعیات. که برای پوهنچی ادبیات در دیپارتمنت دری در سال ۱۳۹۲ از طریق کانکور برای اولین دوره محصلین معرفی گردید چنانچه در ۱۳۸۹ پوهنچی تعلیم و تربیه دارای چهار دیپارتمنت بود؛ اما حالا به هفت دیپارتمنت افزایش یافته است.

مدیریت تضمین کیفیت در سال ۱۳۹۰ ایجاد گردید. در کنار آن آمریت ارتقای کیفیت نیز در سال ۱۳۹۷ افزوده شده است. کمیته اصلی ارتقای کیفیت تحت ریاست معاون علمی نهاد جهت ارتقای کیفیت در پوهنتون فعالیت می نماید. شفاخانه کادری در سال ۱۳۹۱ ایجاد گردید که زمینه کارهای عملی را برای محصلین پوهنچی طب و همچنان خدمات صحی را به شکل ۲۴ ساعته برای شهروندان فراهم می سازد.

مرکز تحقیقات علمی در سال ۱۳۹۰ در چوکات تشکیل پوهنتون البیرونی تاسیس گردیده است. این مرکز دارای یک کمیته تحقیقات می باشد که متشکل از (۹) تن استادان می باشد. اولین جلسه کمیته تحقیقات علمی بتاريخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۸ دایر گردید.

پوهنتون البیرونی دارای یک مجله علمی و یک مجله تخصصی می باشد. مجله علمی پوهنتون البیرونی از ۱۳۹۴ بدینسو به نشر مقالات استادان می پردازد ولی به دلیل مشکلات مالی و تخنیکی نه به شکل سیستماتیک آن. به گونه مثال تأخیر در نشر شماره های علمی مجله چنانچه شماره خزانی و زمستانی ۱۳۹۶ در اواخر تابستان ۱۳۹۷ به چاپ رسیده است. این مجله از زمان تأسیسش تا اکنون بیشتر (۱۶۰) مقاله ها را به زبان های رسمی کشور به نشر رسانده است. هم چنان مجله تخصصی مرکز صلح که بنام ارمغان صلح است در سال ۱۳۹۷ تأسیس شده و تا اکنون دوشماره آن در موضوعات صلح به چاپ رسیده است.

کتابخانه پوهنتون البیرونی با همکاری و حمایت شماری از فرهنگیان در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۴ بنیاد گذاری گردیده است. کتابخانه پوهنتون البیرونی همین اکنون دارای (۱۸ هزار) شماره کتاب های گوناگون پوهنتونی میباشد. اما کتابخانه پوهنتون به نسبت نداشتن جای مناسب و کتاب های به روز رشد چندانی نداشته است. دفتر تکنالوژی معلوماتی نیز تاسیس گردیده و پوهنتون با اتاق ویدیو کنفرانس نیز مجهز گردیده که قادر به انجام ویدیو کنفرانس ها با سایر نهادهای بیرونی می باشد.

کلینیک حقوقی منیث یک نهاد آموزشی با در نظر داشت اهمیت و اهداف آن در سال ۱۳۹۱ در پوهنتون البیرونی به کمک سفارت امریکا تاسیس شد که تا هنوز از این کلینیک در حدود (۵۰۰) نفر فارغ گردیده و به جامعه تقدیم شده اند، اما این کلینیک جهت ارایه خدمات حقوقی برای شهروندان نیاز به جای وسیع و مکان مستقل دارد. در کنار آن اتاق فرهنگی ایران شناسی به تاریخ ۱۳۹۷/۷/۳ فی مابین رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در کابل و ریاست پوهنتون البیرونی تاسیس و تجهیز گردید.

در طول این سال ها تعدادی از استادان جهت فراگیری تحصیلات دوره ماستری و دوکتورا به کشورهای بیرونی فرستاده شده اند که در جدول زیر بیان شده اند:

جدول ۱: استادانی که دور های فوق لیسانس خویش را در داخل و خارج تکمیل نموده اند					
شماره	سال	ماستر		داکتر	
		داخل	خارج		
۱	۱۳۹۳	۵	۱۲	۲	
۲	۱۳۹۴	۴	۱۴	۳	
۳	۱۳۹۵	۶	۱۸	۳	
۴	۱۳۹۶	۱۰	۲۰	۵	
۵	۱۳۹۷	۳	۴	۰	

هم چنان در بخش اصلاحات اداری و انکشاف و ایجاد بخش های جدید نیز اقداماتی صورت گرفته؛ از جمله می توان ارتقای مدیریت محصلان به معاونیت محصلان، ایجاد بخش های آمریت تهیه و تدارکات، آمریت ارتقای کیفیت، مرکز تحقیقات، آرشیف، آمریت انسجام محصلان و غیره نامبرد. در بخش اداری پوهنتون (۱۱۸) کارمند جهت ارایه خدمات فعالیت دارند.

در قسمت ایجاد سیستم کریدیت در پوهنتون البیرونی کارهای مثمیری انجام شده است. چنانچه در تمام پوهنچی سیستم کریدیت مورد استفاده استادان و کارمندان تدریسی قرار می گیرد. تدریس مضامین بر اساس سیستم کریدیت صورت می گیرد که این خود از جمله دست آوردهای بزرگ پوهنتون می تواند محسوب شود. اما باز هم جهت تطبیق مکمل سیستم کریدیت بعضی از مشکلات از قبیل عدم دسترسی به منابع روز و مجهز و روش سنتی تدریس یاد آوری کرد.

جهت ترویج و تطبیق روش تحصیلات مبتنی بر نتیجه و محصل محور تا اکنون چندین ورکشاپ (OBE/SCL) برای در حدود (۶۰) تن از استادان تدویر گردیده است. بودجه عادی پوهنتون البیرونی در سال ۱۳۹۷ مبلغ (۱۶۰۴۰۴۵۴۰) یک صد و شصت میلیون چهار صد چهار هزار پنجصد چهل افغانی اختصاص داده شده بود.

از سال ۱۳۹۰ هجری خورشیدی تا اکنون چندین پروژه زیربنایی در پوهنتون البیرونی راه اندازی شده است؛ که یک تعداد آن هم اکنون در حال اجرا است. چنانچه از ابتدا، کامپلکس جدید پوهنتون البیرونی در انحصار شرکت ساختمانی میهن قرار دارد که این شرکت ساختمانها را به شکل غیرمعیاری ساخته و پروسه ساختمانی هم بسیار به کندی به پیش می رود. مشکل عمده هم همین است که پوهنتون نمی تواند بدون اجازه شرکت مذکور کدام ساختمان تازه‌یی را روی دست گیرد چون باید به شرکت مذکور به خاطر ماستر پلان ش سهم بدهد که این خود زمینه انکشاف زیر ساخت های را با کندی مواجه ساخته و این مشکل تا هنوز به شکل قانونی آن حل نگردیده است. اما با وجود آن هم تعمیر جدیدی از طرف وزارت مبارزه با مواد مخدر ساخته شد و در دسترس فاکولته زراعت قرار گرفت. هم چنان دو تعمیر مجهز یکی برای لیلیه دانشجویان و دیگر برای مسجد از طرف ریاست جمهوری منظور شده و کار آن جریان دارد.

مرکز صلح نیز در سال ۱۳۹۷ ایجاد گردید. این مرکز صلح پوهنتون البیرونی چندین ورکشاپ را در مورد صلح و حل منازعات، روش تحقیق و روش های نوین تدریس برای استادان و دانشجویان تدویر گردیده است. در ضمن دو نشریه چاپی را یکی برای نشر مقالات استادان و دیگری برای نشر مقالات دانشجویان به شکل دوره‌یی به چاپ می - رساند. هم چنان فارم زراعتی فاکولته زراعت نیز فعال بوده و زمینه کار های عملی را برای دانشجویان مساعد می سازد.

شبکه فایبرنوری به تمام پوهنچی ها متصل بوده و زمینه دسترسی به انترنت را برای استادان و دانشجویان فراهم ساخته است.

در بین این سال‌ها تفاهمنامه‌یی با پوهنتون تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی، پوهنتون طبی کابل، پوهنتون کابل پوهنتون پروان به امضا رسیده است. پوهنحی اقتصاد با وزارت تجارت، دافغانستان بانک و پوهنحی اقتصاد کابل توأمیت همکاری را به امضا رسانیده است. پوهنتون البیرونی در بین سال‌های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۶ عواید اندکی داشته است؛ زیرا عدم صلاحیت استقلال مالی عامل این مسأله است. عواید بدست آمده از قسمت فروش دیپلوم محصلان، فیس محصلان شبانه و کرایه کیفیتیریا می باشد.

۱,۲ تحلیل عوامل محیطی

۱,۲,۱ تحلیل عوامل محیطی (داخلی و خارجی) نکات قوت، ضعف، فرصت‌ها و چالش‌ها (SWOT)

الف. عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها)

۱. نکات قوت (Strength)

نکات قوت پوهنتون البیرونی قرار ذیل بیان می‌شوند:

۱. داشتن ۲۰ سال سابقه فعالیت و اعتبار.
۲. موجودیت شورای علمی با اعتبار و دارای صلاحیت.
۳. داشتن کادرهای مؤفق و مجرب و با سویه‌های تحصیلی ماستری و دکتورا از داخل و خارج کشور.
۴. موجودیت کتابخانه نسبتاً معیاری در رشته‌های مختلف.
۵. موجودیت فضای نسبتاً آرام و امن برای رشد استعداد های نخبه در سطح افغانستان.
۶. زمینه مناسب تطبیق قوانین و مقرارت.
۷. داشتن زمینه رشد مناسب اکادمیک و زیربنایی.
۸. نشر مجله‌های علمی تحت نظر کمیته باصلاحیت هیأت تحریر.
۹. موجودیت کمیته تحقیقات.
۱۰. داشتن کمیته‌های فرهنگی، ورزشی، تحقیق، نصاب، تضمین کیفیت، کمیته مبارزه با فساد اداری، امتحانات

....و

۱۱. داشتن تعمیر های اداری و تدریس برای اکثر پوهنچی ها.
۱۲. داشتن آب و هوای مناسب و گوارا.
۱۳. ساحه نسبتاً وسیع با داشتن ظرفیت بیشتر از ۴۰۰ جریب زمین مناسب برای تطبیق پروژه های زیر بناها.
۱۴. موجودیت انگیزه کاری میان اعضای کادرهای علمی و کارمندان اداری برای اجرای برنامه ها
۱۵. موجودیت منابع بشری جوان و متخصص.
۱۶. داشتن اکثریت دانشجویان پسر و دختر از محلات و مناطق ساکن ولایات کاپیسا، پنجشیر و پروان.

۲. نکات ضعف (Weakness)

ضعف های پوهنتون قرار ذیل بیان می شوند:

۱. موجودیت استادان لیسانس با رتبه علمی پوهیالی.
۲. نبود کتابخانه مجهز و معیاری مطابق به معیارهای ملی و بین المللی.
۳. نبود سرسبزی و آب کافی زراعتی برای انجام تحقیقات گسترده زراعتی .
۴. نبود جاده های قیر ریزی شده و اراضی هموار.
۵. کمبود زیر ساخت های معیاری، مُدرن و مجهز، مانند تعمیر تدریسی، کتابخانه، لابراتوار، شفاخانه کادری، ادیتوریم، جیمنازیوم، کیفیتریا، میدان های ورزشی برای طبقه اناث و ذکور .
۶. کمبود بودجه، جهت انجام پروژه های تحقیقات علمی.
۷. کمبود مواد درسی جدید، و تجهیزات مُدرن جهت تدریس.
۸. نبود مکان رهائشی برای استادان.
۹. کمبود وسایط نقلیه مُدرن و به روز برای انتقال استادان از محل های دور.
۱۰. عدم تجهیزات کافی جهت چاپ و نشر منظم کتاب ها، مجله ها، ماهنامه و سایر نشریه ها.
۱۱. مساعد نبودن درس های عملی و کاربردی بنابر نبود لابراتوارها و زمینه های مناسب.
۱۲. کمبود بودجه کافی عادی و انکشافی برای اجرای پلان ها و برنامه های عملی.
۱۳. عدم استقلالیت مالی و بودجه وی.
۱۴. نبود آب آشامیدنی برای لیلیه ها و ساختمان های تدریسی.
۱۵. نبود کارمندان فنی در بخش های کتابداری و لابراتوار.

۱۶. کمبود تشکیل در بخش های اداری و علمی.

۱۷. مکان رهائشی برای استادان.

۱۸. نبود ساحه سبز و مکان تفریحی کافی برای استادان و محصلان.

۱۹. نبود میکانیزم درست جهت ارزیابی فعالیت های علمی - تدریسی استادان.

۲۰. عدم دسترسی اکثر استادان به مجله های بین المللی بیرونی.

ب. عوامل خارجی (فرصت ها و چالش ها)

۱. فرصت ها (Opportunities)

۱. علاقمندی و تقاضای بیشتر برای پیشرفت تحصیلی در مقاطع لیسانس و ماستری.
۲. علاقمندی نهادهای بیرونی جهت همکاری با پوهنتون.
۳. همکار بودن مردم و سایر نهادها نسبت به پوهنتون.
۴. موقعیت استراتژیک پوهنتون که قابل دسترس برای جوانان و به ویژه ولایت های همجوار و شمال کابل و پایتخت می باشد.
۵. داشتن توأمیت با پوهنتون های داخلی، مثل؛ کابل، پروان، تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی.
۶. داشتن همکاری مردم محل، اطراف و اکناف پوهنتون.
۷. داشتن توأمیت با دانشگاه مازندران ایران.

۲. چالش ها و تهدیدها (Threats)

۱. با در نظر داشت حس همکاری مردم شریف محل و منطقه در جهت همکاری با برنامه های اجرایی و انکشافی پوهنتون، احساس می شود که مداخله گروه های منطقی به عنوان اسباب فشاردر برنامه های اجرایی و انکشافی پوهنتون انکار ناپذیر است.
۲. با آنکه تعداد زیادی از مردم در سطح ولایت در جهت بهبود و انکشاف پوهنتون دیدگاه مطلوب دارند اما بعضاً عده معدودی از افراد زورمند در برخی موارد مانع پیشرفت و تحقق برنامه های امور علمی و اداری میشوند.

۳. دوردست بودن پوهنتون به نسبت مرکزی نبودن آن از سایر نهاد ها و ادارات دولتی ولایتی، سبب استفاده کم رنگ از برابند فعالیت های اکادمیک و اشتراک محدود مقامات نهاد های ولایتی در برنامه های علمی پوهنتون می گردد.

۴. موقعیت پوهنتون و جا افتادن آن در یک انزوای جغرافیایی سبب میشود تا از پروژه های عام المنفعه انکشافی ولایتی بهره لازم که یک نهاد اکادمیک است بدست نیاید.

استراتیژی های تهاجمی (SO): پوهنتون البیرونی طی پنج سال آینده میتواند تا با استفاده از نقاط قوت درست دست داشته داخلی، از فرصت های خارجی طور ذیل بهره برداری نماید.

پوهنتون البیرونی با داشتن کادرهای مؤفق و مجرب به سویه های تحصیلی ماستری و دوکتورا و با حفظ امتیاز نشر مجله های علمی ملی و بین المللی و موجودیت کمیته تحقیقات میتواند، فرصت استفاده از توامیت هارا با دانشگاه مازندران ایران در جهت پیشبرد فعالیت های تحقیقات علمی فرا ملی در چارچوب فعالیت های اکادمیک منطقی و زمینه گسترش تحقیقات علمی و زمینه استفاده از ابزار تحقیقی لازم را با دانشگاه مذکور در محور فعالیت های مشترک مساعد سازد!

استراتیژی های رقابتی (ST): پوهنتون البیرونی طی پنج سال آینده میتواند تا با استفاده از نقاط قوت درست دست داشته داخلی، تهدیدات موجود را از بین ببرد.

حضور فزینکی و فعالیت اکادمیک ۲۰ ساله پوهنتون البیرونی زمینه ایجاد اعتماد را میان افرادو ساکنین محیط و منطقه مساعد ساخته است که این به نوبه خود میتواند برای زدودن هر نوع تهدید ناشی از مداخله و تفاوت دیدگاه گروه های کوچک ممد واقع گردد. یعنی از طریق S1 برای کسب T1, T3 میتواند عمل کند.

استراتیژی های محافظه کارانه (WO): پوهنتون البیرونی میتواند تا با استفاده از فرصت های موجود، نقاط ضعف خود را از بین برده و یا آن را به نقاط قوت تبدیل نماید.

علاقمندی و تقاضای بیشتر اساتید محترم برای ادامه تحصیل در مقاطع ماستری، دکترا و همچنان داشتن توامیت با دانشگاه مازندران ایران میتواند زمینه تحصیل را در جهت کاهش رقم موجودیت استادان لیسانس با رتبه علمی پوهیالی ممد واقع شود. یعنی از طریق O5, O1 برای تحت پوشش قرارداد W1 میتواند عمل کند.

^۱ از طریق S9 و S3 برای کسب O5 میتواند عمل کند.

همکاری مردم و سایر نهاد های محلی با پوهنتون میتواند در جهت فراهم آوری آب برای فعالیت های سرسبزی و تحقیقات زراعتی در جهت فراهم آوری گل بته ها و اشجارمثمر و غیرمثمر کمک نماید. یعنی از طریق 03,02 برای تحت پوشش قرارداد W3 میتواند عمل کند.

داشتن توامیت و تفاهمنامه ها با نهاد ها، پوهنتون های مرکزی داخلی و دانشگاه های خارجی، میتواند زمینه فراهم سازی مواد درسی و مجهز ساختن کتابخانه را مساعد سازد. یعنی از طریق 05 برای تحت پوشش قرارداد W6, W10 میتواند عمل کند.

استراتژی های تدافعی (WT): پوهنتون البیرونی میتواند با غالب آمدن بر نقاط ضعف داخلی خویش، نقاط تهدید خارجی را کاهش دهد.

با کسب استقلالیت مالی، پوهنتون میتواند از مداخله گروه های منطقی به عنوان اسباب فشار در برنامه های اجرایی و انکشافی پوهنتون رهایی یابد. یعنی از طریق بدست آوردن W13 میتوان برای رهایی از T1 اقدام کرد.

با بلند بردن ظرفیت های اکادمیک از حیث درجه های علمی اساتید، استفاده عملی از برنامه های علمی در محل و منطقه، تفاوت دیدگاه را از محل و منطقه کاهش داده و در جهت ترویج علم و فرهنگ با مردم همکاری صورت می گیرد. یعنی از طریق بدست آوردن W1, W20, W15, W6 میتوان برای رهایی از T3 اقدام کرد.

د. تحلیل عوامل محیطی (داخلی)

پوهنتون البیرونی با توزیع پرسشنامه در خصوص نقاط مهم قوت و ضعف به عنوان عوامل محیطی داخلی، برای اساتید، دانشجویان، کارمندان اداری و سایر دست اندرکاران برنامه های علمی پوهنتون توانست که ارقام ذیل را بدست بیاورد.

جدول ۲: تحلیل عوامل محیطی (داخلی)

شماره	عوامل داخلی (قوت ها و ضعف ها)	ضریب وزنی	امتیاز وزنی	ضریب موزون
۱	موجودیت فضای آرام و امن برای رشد استعداد های نخبه در سطح افغانستان.	۰,۰۸	۳,۵	۰,۲۸
۲	موجودیت انگیزه کاری میان اعضای کادرهای علمی و کارمندان اداری برای اجرای برنامه ها	۰,۰۹	۳,۴	۰,۳۱
۳	داشتن آب و هوای مناسب و گوارا.	۰,۰۷	۳	۰,۲۱
۴	زمینه مناسب تطبیق قوانین و مقررات	۰,۱	۳	۰,۳
۵	داشتن زمینه رشد مناسب اکادمیک و زیربنایی.	۰,۰۹	۳	۰,۲۷
۶	نشر مجله های علمی تحت نظر کمیته باصلاحیت هیأت تحریر.	۰,۱۲	۴	۰,۴۸
۷	موجودیت کمیته تحقیقات.	۰,۱۳	۳,۲	۰,۴۱
۸	نبود کتابخانه مجهز و معیاری مطابق به معیارهای ملی و بین المللی.	۰,۰۸	۳,۳	۰,۲۶
۹	کمبود مواد درسی جدید، و تجهیزات مدرن جهت تدریس	۰,۰۷	۲	۰,۱۴
۱۰	کمبود بودجه کافی عادی و انکشافی برای اجرای پلانها و برنامه های عملی.	۰,۰۶	۲	۰,۱۲
۱۱	عدم استقلالیت مالی و بودجه وی.	۰,۰۶	۲	۰,۱۲
۱۲	کمبود امکانات برای انجام تحقیقات علمی	۰,۰۵	۱,۵	۰,۰۷
		۱		۲,۹۳

با توجه به نظریات افراددخیل در پروسه پرسشنامه درخصوص نمره دهی نقاط قوت و ضعف، دیده می شود که نمره نهایی نقاط قوت و ضعف پوهنتون البیرونی در وضعیت بهتری قرار دارد.

و. تحلیل عوامل محیطی (خارجی)

پوهنتون البرونی با توزیع پرسشنامه درخصوص فرصت ها و تهدیدات به عنوان عوامل محیطی خارجی، برای اساتید، دانشجویان، کارمندان اداری، افراد ذیدخل خارجی، نهاد های بیرونی و افراد محل توانست که ارقام ذیل را بدست بیاورد.

جدول ۳: تحلیل عوامل محیطی (خارجی)

شماره	عوامل خارجی (فرصت ها و تهدیدات)	ضریب وزنی	امتیاز وزنی	ضریب موزون
۱	علاقمندی و تقاضای بیشتر برای پیشرفت تحصیلی در مقاطع لیسانس و ماستری.	۰,۱۵	۳,۸	۰,۵۷
۲	علاقمندی نهادهای بیرونی جهت همکاری با پوهنتون.	۰,۱۳	۴	۰,۵۲
۳	داشتن توامیت با دانشگاه مازندران ایران.	۰,۱۴	۳,۵	۰,۴۹
۴	داشتن همکاری مردم محل، اطراف و اکناف پوهنتون.	۰,۱۴	۴	۰,۵۶
۵	موقعیت پوهنتون و جا افتادن آن در یک انزوای جغرافیایی سبب میشود تا از پروژه های عام المنفعه انکشافی ولایتی بهره آنچنانی بدست نیاید.	۰,۱۵	۲	۰,۳
۶	دور دست بودن پوهنتون به نسبت مرکزی نبودن آن از سایر نهاد ها و ادارات دولتی ولایتی، سبب استفاده کم رنگ از برابند فعالیت های اکادمیک و اشتراک محدود مقامات نهاد های ولایتی در برنامه های علمی پوهنتون میگردد.	۰,۱۴	۲	۰,۲۸
۷	با وجود واقع شدن موقعیت پوهنتون البرونی در زون مرکز، موقعیت پوهنتون در محل فعلی به عنوان قربانی رقابت های ناسالم ساکنین قریه جات دو طرف قرار گرفته است.	۰,۱۵	۲	۰,۳

با توجه به نظریات افراد ذیدخل در پروسه پرسشنامه درخصوص نمره دهی فرصت ها و تهدیدات، دیده میشود که نمره نهایی فرصت ها و تهدیدات پوهنتون البرونی در وضعیت بهتری قرار دارد.

جدول ۴: مقایسه عوامل محیطی (داخلی و خارجی)

نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی			
۱	۲	۳	۴
		●	۴
			۳
			۱

نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل خارجی

در ماتریس نه خانه فوق عوامل داخلی و خارجی نشان میدهد که نقطه تقاطع مقایسه نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی در ساحه سبز قرار گرفته که نشان دهنده اتخاذ استراتژی های تهاجمی برای رشد و توسعه پوهنتون البیرونی است.

دیدگاه

پوهنتون البیرونی به عنوان یک نهاد مناسب ارتقای ظرفیت های علمی و اکادمیک با رعایت معیارهای ملی و بین المللی زمینه ساز تحصیلات با کیفیت و مطابق نیاز جامعه افغانستان فعالیت نموده، منجیث یک نهاد علمی در سطح ملی و منطقه شناخته خواهد شد.

مأموریت

پوهنتون البیرونی متعهد به ارائه خدمات آموزشی و تحقیقاتی مطابق نیاز جامعه امروز افغانستان، تربیه کادرهای مسلکی و متخصص به جامعه بوده که در راستای رشد اقتصادی و اجتماعی کشور سهم خود را به صورت همه جانبه ادا می نماید.

ارزشها

- پابندی به اساسات دین مقدس اسلام.
- رعایت قانون، لوایح و مقررات وزارت محترم تحصیلات عالی.
- رعایت عرف پسندیده موجود در جامعه.
- رفتار و عملکرد یکسان با همه محصلان ذکور و اناث .
- احترام به تمام ارزش های مذهبی، نژادی، قومی، منطقه یی و....
- رعایت توازن، بیطرفی، برابری، عدالت و صداقت در امور علمی، اداری و تحصیلی

اهداف استراتژیک پوهنتون البیرونی

- قرار دادن پوهنتون در مسیر رشد کمی و کیفی بصورت دایمی.
- نوآوری و ابتکار در امور علمی، اداری و محصلان.
- افزایش حد اقل (۲۵) درصد در تعداد استادان دوکتورا.
- افزایش حد اقل (۷۵) درصد استادان ماستر.
- کاهش (۹۹) ددرصد استادان لیسانس.
- ایجاد فصلنامه های تحقیقی در علوم اجتماعی و ساینسی.
- تهیه کتلاک در سطح پوهنچی ها و پوهنتون.
- انکشاف کمیته تحقیقات پوهنتون، مطابق به معیارهای جهانی .

- تولید نیروی مسلکی و با ظرفیت، مطابق با نیازمندی‌های بازار کار.
- قرار دادن پوهنتون البیرونی در ردیف پوهنتون‌های منطقه‌یی و بین‌المللی.
- ازدیاد تعداد مقالات علمی در مجله‌های علمی بین‌المللی.
- معیاری سازی امور علمی- تدریسی مطابق معیارهای جهانی و نیازهای روز.
- به روز رسانی و تجدید کریکولم مطابق به نیازهای روز و بازار.
- ترویج تحصیلات مبتنی بر نتیجه و محصل محور.
- انکشاف ظرفیت کارمندان اداری
- انکشاف زیرساخت‌های پوهنتون.
- تبعیض مثبت جنسیتی در قسمت افزایش کادر علمی از طبقه اناث
- زمینه سازی برای ایجاد توأمیت ها و فرصت ها با ژورنال های بین المللی جهت چاپ و نشر مقالات علمی استادان و دانشجویان.

۲. حکومتداری خوب

شکل‌گیری، گسترش و تقویه‌ی حکومتداری خوب در کشور، که یکی از نیازهای زندگی مدرن انسانی محسوب می‌شود و زمینه‌های مشارکت همگانی و عاری از تبعیض مردم در بدنه‌ی نظام از طریق ظرفیت‌سازی و رقابت آزاد و عادلانه را فراهم نموده و آزادی بیان و آزادی‌های قانونمند اجتماعی را تضمین می‌کند، هدف اصلی تریبه‌ی نیروی کاری با ظرفیت و مطابق با نیازمندی‌های روز در نهادهای تحصیلات عالی افغانستان، به‌ویژه پوهنتون البیرونی می‌باشد. پوهنتون البیرونی با معیاری‌سازی برنامه‌های آموزشی و راه‌اندازی برنامه‌های کوتاه مدت برای استادان، محصلین و کارمندان دولت متعلق به اداره‌های دارای روابط کاری با این پوهنتون، در راستای تولید نیروی کاری با ظرفیت و مطابق به نیازمندی‌های روز و همچنان در جهت بلند بردن سطح ظرفیت کاری افراد موظف در چهارچوب کارهای حکومتی در بخش‌های متفاوت نقش بازی نموده و زمینه‌های شکل‌گیری و همگانی شدن حکومتداری خوب را فراهم خواهد کرد. از این که ظرفیت، برنامه، تعهد و بودجه از جمله چهار اصل اساسی برای شکل‌گیری و تقویه‌ی حکومتداری خوب محسوب می‌شوند، پوهنتون البیرونی با بازنگری برنامه‌های درسی و تمرکز روی روش آموزشی مبتنی بر نتیجه، در راستای ظرفیت‌سازی، تولید برنامه و با ارائه‌ی آگاهی لازم در میان مردم، در جهت

از دیاد تعهد کاری کارکنان حکومتی نقش بازی خواهد نمود. مسائلی که زمینه‌های استفاده‌ی درست از بودجه‌های حکومتی را نیاز فراهم خواهد کرد.

از سویی هم، با راه اندازی برنامه‌های مدیریتی و شامل‌سازی مضامین و مباحث متعلق و مرتبط به عرصه‌ی حکومتداری خوب در برنامه‌های درسی فاکولته‌های مربوطه، پوهنتون البیرونی در راستای ترویج روش‌های جدید مدیریتی نقش بازی خواهد کرد. از این که استفاده‌ی سالم از حق آزادی بیان، تنظیم و در نظر گیری حقوق فردی، اجتماعی و سیاسی شهروندان و تنظیم و استفاده‌ی به‌مورد بودجه و امکانات ملی در راستای بهبود شرایط عمومی در کشور از جمله مزایا و الزامات اساسی حکومتداری خوب محسوب می‌شوند، پوهنتون البیرونی با تولید و ارائه‌ی ظرفیت‌های مفید در بخش‌های ژورنالیزم و ارتباطات، حقوق و علوم سیاسی، شرعیات، اقتصاد، زراعت و غیره در عرصه‌ی تقویه و تداوم حکومتداری خوب در کشور نقش بازی خواهد کرد. در محدوده‌ی زمانی تطبیق این پلان استراتژیک و بعد از آن، حکومتداری خوب یکی از مباحث و مسائل قابل توجه در عرصه‌ی فعالیت‌های اکادمیک و کاری پوهنتون البیرونی محسوب خواهد شد.

۳. بخش اکادمیک و تدریسی

۳.۱. کادر علمی

نیروی انسانی نقش عمده‌ی را در قسمت انکشاف و دسترسی به اهداف هر سازمان دارا می‌باشند. پوهنتون البیرونی با داشتن استادان با سویه‌های علمی لیسانس (۹۷)، ماستر (۷۰) و دوکتورا (۱۲) در نظر دارد که سویه‌ی تحصیلی استادان را بالا ببرد.

بنا بر این جهت رشد و انکشاف و دسترسی پوهنتون به اهداف کوتاه مدت و درازمدت نیاز به افراد مسلکی، تحصیلکرده، حُرّ فیهی و متعهد می‌باشد تا در پیشبرد برنامه‌ها و اهداف مورد نظر مؤثر واقع شوند. این افراد در بست‌های کادری که در برگیرنده استادان، رییس پوهنتون، معاونین و رؤسای پوهنحی‌ها می‌باشد شامل می‌شوند.

با توجه به رشد پوهنتون‌ها ما نیاز به کادرهای بیشتر در بخش‌های مورد نظر داریم. در پنج سال آینده برنامه‌های آتی را در نظر داریم:

۱. فرستادن استادان به بورسیه‌های ماستری و دوکتورا در داخل و خارج کشور. به آن‌ده از اعضای کادر علمی که درجه‌های تحصیلی پایین دارند اولویت داده می‌شود.

۲. ایجاد برنامه های ماستری در پوهنحی های واجد شرایط مانند شرعیات، ژورنالیزم، طب، حقوق و انجیری

۳,۲. افزایش کادر علمی

چنانچه در پلان استراتژیک دوم وزارت تحصیلات عالی افغانستان تصریح یافته است باید تعداد استادان را در تناسب به تعداد محصلین از ۱:۳۵ به ۱:۳۰ رسانده تا باشد کیفیت تدریس پوهتون ها بهبود یافته و معیاری گردد. پوهنتون البیرونی در نظر دارد تا پنج سال آینده تعداد کادر های خویش را افزایش داده تا باشد پاسخگوی نیازهای روز بوده و معیاری گردد. اوسط محصل و استاد در دیگر کشورها یک بحث مهم است؛ چنانچه در کشور اندونیزیا (۱:۱۵) چین (۱:۱۹) کمبودیا (۱:۲۳) سنگاپور (۱:۱۳) و در مالیزیا (۱:۲۰) می باشد (دیرنی، نقل شده در پلان استراتژیک دوم (۱۳۹۵-۱۹۰۰، وزارت تحصیلات عالی).

جدول ۵: افزایش تعداد استادان از ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۱

۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲

۳,۳. مرکز تحقیقات پوهنتون البیرونی

از آنجاییکه همه میدانیم کلمه پوهنتون با دانش و علم پیوند خورده است، یا به عبارت دیگر، پوهنتون جایست که در آنجا علم و دانش تولید می شود. در محیط های اکادمیک مثل پوهنتون ها، علم و دانش معمولاً توسط استادان و دانشجویان با توجه به تحقیقاتی که انجام می دهند صورت می گیرد. به هر پیمانیه یی که تولید علم نهادهای اکادمیک مطابق به معیارهای تحقیق انجام شود باعث بلند رفتن کیفیت و اعتبار پوهنتون شده و به همان اندازه نقش عمده یی را در رده بندی پوهنتون ها بازی خواهد کرد. به عبارت دیگر، پوهنتون های که از لحاظ تولید علم دست بالایی دارند موسوم به پوهنتون های پیشتاز در سطح کشور و فراتر از آن می باشند. زمینه سازی جهت تمویل پروژه های تحقیقی و همکاری استادان در قسمت اجرای تحقیقات معیاری با استفاده از ظرفیت موجود. زیرا در کشورهای دیگر تحقیقات یکی از وظایف اصلی استادان و محققان می باشد. پس برای انجام این امر نکات آتی را مدنظر خواهیم گرفت:

قابل ذکر است که اولویت بندی فعالیت ها و اهمیت آن از بالا به پایین به ترتیب مدنظر گرفته شده است.

۱. برگزاری ورکشاپ‌های کوتاه مدت در مورد روش تحقیق برای استادان
۲. ایجاد کمیته‌های فرعی تحقیق در تمامی پوهنحی‌های پوهنتون البیرونی.
۳. استفاده از فناوری در تدریس و بالابردن توانایی‌های استادان در قسمت استفاده آن.
۴. طرح و اجرای برنامه‌های تحقیقاتی.
۵. جلب کمک‌های ملی و بین‌المللی جهت راه اندازی مرکز تحقیقات و خلاقیت‌های علمی پوهنتون البیرونی
۶. جلب حمایت پژوهشگران داخلی و خارجی به همکاری در مرکز تحقیق و خلاقیت‌های علمی پوهنتون البیرونی.
۷. ایجاد توامیت‌های علمی _ پژوهشی با نهادهای تحقیقاتی داخلی و خارجی.
۸. حمایت پروژه‌های تحقیقی و جلب کمک‌ها جهت تمویل آن از طریق وزارت تحصیلات و سایر نهادها.
۹. تربیه کادر مسلکی و توانا که قادر به انجام تحقیقات به سطح بین‌المللی باشند.
۱۰. تبدیل پوهنتون به یک مرکز علمی - تحقیقی و تاسیس و انکشاف بخش واحد تحقیقاتی طی پنج سال آینده.

۳,۴. کنفرانس‌های علمی

راه اندازی کنفرانس‌ها بخشی مهم و اساسی مرکز تحقیقات و هم چنان وسیله مهم ارایه مستقیم نتایج تحقیقات استادان می باشد. استادان و دانشجویان می توانند کنفرانس‌های علمی خویش را به شکل مستقیم ارایه نموده و هم سافت آن را برای مرکز تحقیقات سپرده تا ضمیمه مجله علمی در یک شماره به چاپ برسند. پس جهت تنظیم موضوعات مربوط به کنفرانس‌ها باید نکات آتی را در نظر گرفت:

۱. برگزاری کنفرانس‌های علمی در سطح ملی و منطقوی.
۲. برگزاری کنفرانس‌های سالانه بین‌المللی و جلب پژوهشگران منطقه و اشتراک دانشمندان در این کنفرانس‌ها.

۳,۵. برقی سازی امور اداری و تدریسی سازی امور

عصر کنونی مشهور به عصر انقلاب اطلاعات و ارتباطات است، تکنالوژی در تمام عرصه‌های علوم بشری نقش برجسته‌یی داشته است. در نهادهای آموزشی و تحصیلات عالی صحبت از برقی سازی امور است. ما زمانی به آن

دست می یابیم که خود را مجهز با فناوری‌های روز دنیا سازیم و در بخش‌های علمی، تدریسی، اداری، و نشراتی خویش از ابزار و وسایل تکنالوژی‌معلوماتی استفاده بهینه نمایم. زیرا آموزش الکترونیکی یکی از سهولت‌های عصر کنونی می باشد. ما می توانیم با توجه به امکانات خویش در قسمت برقی سازی برنامه‌های خویش گام‌های عملی برداشته تا استادان و محصلان را در امور استفاده از ابزار و امکانات الکترونیک کمک شایانی نمایم.

۱. نشر مجله علمی به شکل آنلاین.
۲. ایجاد توأمیت با پوهنتون‌های معتبر جهان و راه اندازی برنامه‌های آموزش از راه دور.
۳. برگزاری ورکشاپ‌های آنلاین برای استادان در قسمت روش تحقیق و استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی.
۴. عضویت با ارابه‌کننده‌گان مهم فراورده‌ها و آثار مهم و معیاری علمی و اکادمیک مانند Tylor & Francis, Sage و Springer.
۵. ساخت J Account برای دانشجویان و استادان که همزمان استادان و دانشجویان خود شانرا در یک فضای کاملاً اکادمیک ببینند و به کلیه مواد و مطالب همدیگر دسترسی داشته باشند و حتا رهنمایی‌های علمی و اکادمیک استادان برای دانشجویان از همین طریق صورت گیرد.
۶. ایجاد کتابخانه برقی.

۳,۶. مجله علمی پوهنتون البیرونی

مجله علمی بازتاب دهنده اندیشه‌ها، ظرفیت‌ها و کارکردهای علمی استادان می باشد. زیرا در عصر امروزی مجله‌های هویت پوهنتون‌ها و یکی از نیازهای مبرم جامعه علمی به حساب می آیند. پس در قسمت معیاری سازی مجله علمی پوهنتون البیرونی منیث یک منبع معتبر علمی تلاش‌های بیشتری نیاز است. توجه جدی ما در جهت معیاری سازی مجله علمی پوهنتون البیرونی مطابق به معیارهای جهانی می باشد. پس برای رسیدن به این امر نکات آتی را رعایت خواهیم کرد.

۱. عیار ساختن مجله، مطابق به معیارهای بین المللی.
۲. نشر مجله، به زبان‌های بین المللی مثل انگلیسی.

۳. تخصصی شدن مجله حتا از طریق فاکولته‌های مشخص روی موضوع مشخص و نشر آن در دوره های معین.

۴. توامیت با یک مجله بین المللی.

۵. ایجاد سهولت های فرستنده گان مقالات علمی از طریق وب سایت یا ایمیل از سراسر جهان.

۳,۷ برنامه های علمی

پوهنتون البيروني اکنون دارای (۹) پوهنحي می باشد که عبارت اند از: طب، انجنيرو، حقوق و علوم سياسي، ژورناليزم، شرعيات، زبان و ادبيات، اقتصاد، تعليم و تربيه، زراعت. هم چنان این نهاد دارای (۳۲) ديپارتمنت می باشد. برای پاسخگویی به نیاز های روز ما ضرورت به ایجاد برنامه های جدید در پنج سال آینده داریم:

۳,۷,۱ برنامه های فوق لیسانس

۱. ایجاد برنامه ماستری در ديپارتمنت فقه و قانون پوهنحي شرعيات.
۲. ایجاد برنامه ماستری در رشته حقوق بين الملل پوهنحي حقوق و علوم سياسي.
۳. ایجاد برنامه ماستری در رشته ارتباطات در پوهنحي ژورناليزم.
۴. ایجاد برنامه ماستری در ديپارتمنت سيول پوهنحي انجنيرو.
۵. ایجاد برنامه ماستری در بخش داخله پوهنحي طب.
۶. تغيير نام پوهنحي ژورناليزم و جامع ساختن آن با تغيير نام آن به پوهنحي ارتباطات و رسانه و ایجاد ديپارتمنت های ارتباطات و رسانه.

۳,۷,۲ ديپارتمنت های جدید

پوهنتون البيروني در نظر دارد تا سال ۱۴۰۱ هجری خوشيدي ديپارتمنت های ذیل را پس از نیاز سنجی و تثبيت تقاضای بازار کار ایجاد نماید:

۱. افزایش تعداد ديپارتمنت ها مطابق به نیاز روز مثل ایجاد ديپارتمنت کمپيوتر ساينس در پوهنحي انجنيرو.
۲. ديپارتمنت ارتباطات و رسانه در پوهنحي ژورناليزم.
۳. رسمی سازی چهار ديپارتمنت فرعی پوهنحي حقوق و علوم سياسي. زیرا در این پوهنحي حقوق و علوم سياسي دو ديپارتمنت فعال به نام های اداره و ديپلوماسی و قضا و حارنوالی موجود است که ديپارتمنت

- اولی دارای دو دیپارتمنت فرعی (غیر رسمی) تحت عنوان روابط بین الملل و حقوق عامه و دیپارتمنت دومی دو دیپارتمنت دیگر به نام های حقوق خصوصی و جزایی دارد.
۴. دیپارتمنت روان شناسی در پوهنحی تعلیم و تربیه.
 ۵. ایجاد دیپارتمنت استوماتولوژی، نرسنگ و فارمسی در پوهنحی طب.
 ۶. دیپارتمنت های تجارت زراعتی و حفاظه نباتات در پوهنحی زراعت.
 ۷. دیپارتمنت های علوم حدیث، تفسیر، عقیده، فلسفه و اساسات فقه در فاکولته شرعیات.
 ۸. دیپارتمنت فقه و قانون در بخش اناث پوهنحی شرعیات.
 ۹. دیپارتمنت انجیری میخانیک در پوهنحی انجیری.
 ۱۰. دیپارتمنت لسان آلمانی در فاکولته زبان و ادبیات.
 ۱۱. دیپارتمنت اقتصاد عمومی در پوهنحی اقتصاد.
 ۱۲. انکشاف دیپارتمنت مالی و بانکی پوهنحی اقتصاد به دو دیپارتمنت مالی و دیپارتمنت امور بانکی.
 ۱۳. ایجاد برنامه شبانه در فاکولته زراعت.

۳,۸ سیستم کریدیت

سیستم کریدیت یکی از سیستم های مروج در تمام جهان می باشد. این سیستم باعث معیاری سازی روند تدریس در کشور مطابق به نیازهای جهان می شود. پس برای تطبیق آن کارهای مقدماتی صورت گرفته و برای تطبیق کامل آن نکات ذیل در برنامه پنج ساله در نظر گرفته شده است:

۱. نظارت از امور تدریس و چگونگی تطبیق سیستم کریدیت.
۲. برگزاری ورکشاپ ها جهت آشنایی بیشتر استادان با روش کریدیت.

۳,۸,۱ تجدید نصاب

یکی از مشکلات عمده یی که در روند تدریس پوهنتون البیرونی که در پلان استراتژیک اول گنجانیده نشده بود عبارت از عدم موجودیت نصابی که مبتنی بر نیازهای روز باشد می باشد. نصاب تحصیلی پوهنتون عبارت از همان نصاب قدیمی بوده که در پوهنتون کابل رایج بوده است. پس باید نصاب تحصیلی پوهنتون البیرونی به روز شود تا باشد نیاز بازار و جامعه افغانستان را پاسخگو بوده و از سوی دیگر از لحاظ محتوایی، دانشجویان را با دانش روز آراسته سازد. در این قسمت وزارت تحصیلات عالی گام برداشته است. چنانچه کلستر های نصاب هر رشته ایجاد

شده که در آن از هر پوهنتون متخصصین رشته مذکور حضور می یابند و در قسمت به روز سازی و تجدید نصاب رایزنی می نمایند. مثلاً تا اکنون نصاب فاکولته ها زراعت و حقوق پوهنتون های کشور نهایی شده و نصاب فاکولته های دیگر نیز به همین منوال به روز خواهند. در این قسمت میتوان موارد ذیل را مد نظر گرفت:

۱. به روز سازی نصاب مطابق به ارزش های اسلامی، ملی تنظیم گردد تا باعث انکشاف کشور و هم چنان تقویت وحدت ملی، وطن دوستی و صداقت در کشور گردد.
۲. کریکولم باید محصل محور باشد.
۳. نیازسنجی در هر سه سال برای برنامه های تحصیلی از مراجع استخدام کننده و فارغ التحصیلان صورت گیرد.

۳,۹. عصری سازی روش تدریس (تحصیلات مبتنی بر نتیجه و دانشجو محور (OBE/SCL))

تحصیلات مبتنی بر نتیجه (Outcome Based Education) یکی از نیاز های قرن ۲۱ است که استادان باید مطابق به آن روش تدریس خویش را عیار ساخته و به پیش ببرند. زیرا در این روش، تأکید بیشتر روی بازدهی یا نتیجه تدریس است که دانشجو باید آن را حاصل نماید. یعنی قبل از ارایه درس، ما باید آنچه که از درس حاصل می شود را بیان نماییم تا دانشجو آن را دانسته و به سوی آن حرکت نماید. زیرا در عصر امروزی دیگر استاد به روش سنتی تدریس نمی تواند نیازهای جامعه و بازار را برآورده سازد.

در روش سنتی تمام موضوعات را استاد به اشتراک کننده ها می رساند؛ در حالیکه در این روش تأکید این است تا دانشجو در فعالیت های سهمین شود، فعالیت های درسی را به شکل انفرادی، گروهی به پیش برده و فرد خلاق، مبتکر و با تجربه که پاسخگوی نیاز های عصر کنونی باشد عرض اندام نماید. تحصیلات مبتنی بر نتیجه، بیشتر روی اهداف و انجام، محصول و نتایج، بازدهی و تأثیرات تأکید دارد در حالی که تمرکز روش سنتی روی قصد و تلاش، نهادها و خدمات و منابع و مصارف تمرکز دارد.

۱. برگزاری ورکشاپ های آموزشی در مورد تحصیلات نتیجه محور برای استادان.
۲. داشتن اهداف آموزشی در تدریس.
۳. نهادینه سازی تحصیلات نتیجه محور در تمام دیپارتمنت ها و پوهنحی های پوهنتون.

۴. فارغ دهی محصلان مجهز با اطلاعات و نیازمندی‌های روز که مبتکر، خلاق، توانا، متخصص، محقق، خودکفا، فصیح، با تجربه و پاسخگوی نیازمندی‌های روز باشند.
۵. قابلیت انتقال کریدیت به پوهنتون‌های داخلی و معتبر جهان.

۳،۱۰. تضمین کیفیت و اعتبار دهی

اعتلای تضمین کیفیت و اعتباردهی یک از بخش‌های مهم هر نهاد اکادمیک می‌باشد، زیرا این امر باعث بلند رفتن و گرفتن اعتبار هر پوهنتون می‌شود. در این زمینه پوهنتون نهایت تلاش خواهد کرد که با توجه به امکانات دست داشته در این قسمت سهم بیشتر بگیریم.

اداره تضمین کیفیت در پوهنتون در سال (۱۳۹۰) تشکیل گردید. واحد اعتلای کیفیت با کارش را با در این پوهنتون که در راس آن یکی از استادان قرار داشت کارش را آغاز کرد. در این بخش نشست‌های با مسوولین کمیته‌های فرعی برگزار شده و در قسمت با اعتبار سازی پوهنتون با کمیته‌های فرعی هماهنگی‌های لازم را انجام می‌دهد.

۱. برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای استادان و کارمندان در مورد تضمین کیفیت.

۲. فعال سازی تمام کمیته‌های فرعی در پوهنچی‌ها.

۳. فعال سازی تمام موارد و شاخص‌های تضمین کیفیت.

۴. بدست آوردن اعتبار اکادمیک از وزارت تحصیلات عالی.

۳،۱۱. تشویق

تشویق و تنبیه از اصول هر اداره می‌باشد؛ چنانچه گفته شده که تشویق و پاداش ابزار قوی برای غنای محیط تدریس و تحقیق است. پس جهت تقدیر (مادی و معنوی) از کسانی که فعالیت‌های خلاق و مبتکرانه انجام داده‌اند ما نیاز به تشویق افرادی داریم که در امور علمی کارها و فعالیت‌های بیشتری را متحمل می‌شوند. تکمیل مکلفیت‌های اکادمیک که نه تنها درس می‌باشد یکی از شرایط تشویق خواهد بود. کسانی که در این قسمت سهل‌انگاری کرده و یا از موقف علمی خویش سؤ استفاده کرده‌اند مورد مجازات واقع می‌شوند. پس در این راستا اقدامات زیر را انجام خواهیم داد:

۱. دادن تحسین نامه‌ها برای کسانی که پایبند، متعهد و فعال اند.
۲. دادن پاداش های مادی در هر سال برای دو استاد ممتاز.

۳,۱۳. ترفیع

ترفیع استادان معمولاً بعد از سپری شدن سه سال و به شکل کلاسیک صورت می‌گیرد بعضاً با مشکلات روبرو است. مثلاً جلسات دیپارتمنت‌ها منظم نیست، شرایط و معیارهای ترفیع و تثبیت از یک رتبه به رتبه دیگر بعضاً با مشکلات کاملاً مشخص نیست. درحالی‌که ترفیع استادان باید نمایانگر توانایی، خلاقیت و پویایی استاد باشد و بر اصل شایستگی صورت گیرد. پس جهت سهولت و بهتر شدن امور پوهنتون بیرونی به ایجاد سهولت‌ها در این زمینه می‌باشد:

۱. ایجاد سهولت‌ها و سرعت در قسمت تقرر و ترفیعات استادان.
۲. ایجاد شفافیت در این بخش.

۳,۱۴. ایجاد توأمیت

پوهنتون بیرونی از جمله نهادهای علمی است که از ابتدا با همکاری افراد و اشخاص دلسوز و مسلکی تأسیس گردید. توأمیت‌های این پوهنتون با پوهنتون‌های داخلی بیشتر بوده و با آن‌ها بعضی تفاهمنامه‌هایی را به امضا رسانده است. اکثریت تفاهمنامه‌ها با پوهنحی‌های پوهنتون کابل، پوهنتون طبی کابل و موسسات تحصیلات داخلی بوده است. اما تا اکنون کدام توأمیت با نهاد و پوهنتون‌های بیرونی نداشته است. پس در این قسمت در پنج سال آینده برنامه‌های زیر را روی دست خواهیم داشت:

۱. تجدید توأمیت با پوهنتون‌های که قبلاً تفاهمنامه به امضا رسیده است.
۲. ایجاد توأمیت با نهاد‌های خصوصی داخلی جهت جذب همکاری‌های ایشان با پوهنتون بیرونی
۳. ایجاد برنامه‌های تحقیقی مشترک میان پوهنتون داخلی و خارجی.
۴. امضای توأمیت‌های کوتاه مدت و دراز مدت با پوهنتون‌های دیگر.
۵. امضای توأمیت با پوهنتون‌های معتبر بیرونی به ویژه با پوهنتون کشورهای همسایه مثل ایران، پاکستان و تاجکستان.
۶. مساعدت ساختن زمینه سفرهای کوتاه مدت و دراز مدت داخلی و خارجی برای اعضای کادر علمی.

۴. امور محصلان

محصلان، بخش عمده پوهنتون البيروني را تشكيل مي دهند، همين اكنون در حدود ۶ هزار تن مصروف تحصيل هستند. پوهنتون، مصمم است تا در امور مربوط به محصلان در پنج سال آينده توجه جدي نمايد. چنانچه علاقمندی به تحصيلات عالي در اين اواخر بيشتر از پيش شده و نياز مند راهكارهاي مختلف مي باشد. اولويت پوهنتون البيروني در قسمت جذب دانشجويان در بخش هاي زراعت، مالداری، انجنيري، كامپيوتر ساينس، كيميا، رياضي، فزيك، بيولوژي، فارمسي، اقتصاد و زبان وادبيات داده مي شود. در پنج سال آينده در بخش هاي زير توجه خواهد نمود.

۱. اولويت به جلب محصلان در رشته هاي مطابق به نياز روز و بازار خواهد داده شد.
۲. پوهنتون البيروني توازن ميان جذب و فارغ دهی را در نظر مي گيرد و در هر سال به تعداد ۲ هزار محصل به اين نهاد علمي جذب خواهد شد.

۴,۱. افزايش تعداد محصلان دختر

پوهنتون البيروني مصمم است تا در قسمت جذب دانشجويان دختر و ارايه خدمات بهتر تلاش هاي مستمر را انجام دهد. پس در پنج سال آينده جذب محصلان دختر را بيشتر مي سازد. اكنون در پوهنتون البيروني به تعداد (۱۶۰۰) محصل دختر كه (۲۴) فيصد كل دانشجويان را تشكيل مي دهد، در بخش هاي مختلف مصروف تدريس مي باشند. در پنج سال آينده در نظر است كه تعداد محصلين دختر افزايش قابل ملاحظه صورت گيرد. هم چنان سهيم سازي محصلان دختر در كميته هاي مختلف مثل فرهنگي و ورزشي در پنج سال آينده نيز در نظر است.

۴,۲. ترويج سيستم كريدیت

سيستم كريدیت يكي از نيازهاي عصري حاضر بوده. پس پوهنتون البيروني مصمم است تا در پنج سال آينده در قسمت عملي سازي سيستم كريدیت برنامه هاي زير را روي دست گيرد:

۱. بررسي چگونگي تطبيق سيستم كريدیت در پوهنتون البيروني.
۲. ايجاد كورس هاي آموزشي جهت معياري سازي سيستم كريدیت.

۴,۳. كارهاي عملي

كارهاي عملي جزء مهم فراگيري درس به شكل مؤثر آن مي باشد. چنانچه محصلان نياز به كارهاي علمي، پروژه- هاي عملي، دوره ستاژ و تطبيقات كه يك بخش مهم امور درسي محصلان را تشكيل مي دهد را دارند. محصلان

باید کارهای عملی را در پهلوی کارهای تیوری انجام دهند و این می تواند نقش بسیار برجسته‌یی را داشته باشد. پس پوهنتون البیرونی در پنج سال آینده مکلف به انجام برنامه های زیر است:

۱. تطبیق روش تحصیلات مبتنی بر نتیجه و دانشجو محور (OBE/SCL).
۲. امضای تفاهمنامه با نهاد های مرتبط رشتوی.
۳. تهیه و تدارکات وسایل کارهای عملی مثل لابراتورها و کمیوتر لبها جهت انجام کارهای عملی.
۴. افزایش دسترسی به انترنت.
۵. زمینه سازی جهت سیر علمی داخلی و خارجی.
۶. تشویق محصلان جهت سهم گیری در کارهای اجتماعی و خیریه مثل؛ پاک کاری صحن پوهنتون و هم چنان اهدای خون.
۷. تهیه و تدارک وسایل سمعی و بصری جهت تدریس مؤثر مثل پروجکتور یا تلویزیون های ال سی دی برای صنوف درسی.

۴,۴. انجمن های فرهنگی و ورزشی

فعالیت های فرهنگی نیز در نهادهای علمی برای محصلان در کنار درس های شان می باشند. اشتراک در سیمینارها و کمیته های ورزشی و سایر فعالیت های فرهنگی نیز می تواند در این راستا در نظر گرفته شوند. اگرچه در این قسمت کارهای انجام شده مانند اینکه که بعد از تشکیل مرکز صلح پوهنتون البیرونی، کلوپ جوانان صلح تشکیل گردیده که فعالیت های چشمگیری اجتماعی و فرهنگی را به راه انداخته اند. از جمله می توان از پاک کاری صحن پوهنتون از کثافات و هم چنان به راه اندازی مسابقات کتاب خوانی و نشر مجله محصلان مرکز صلح و سایر فعالیت ها یاد کرد. در کنار پوهنتون البیرونی در پنج سال آینده برنامه های ذیل را در نظر دارد:

۱. ایجاد انجمن محصلان.
۲. انکشاف کلوپ جوانان مرکز صلح.
۳. ایجاد کمیته های ورزشی.
۴. ایجاد کمیته های فرعی فرهنگی در تمام پوهنحی ها.
۵. برگزاری محافل فرهنگی، علمی از سوی کمیته ها.

۴,۵. اجرای خدمات صحت روانی

افغانستان کشوریست که بیشتر از چندین دهه جنگ را سپری نموده و از لحاظ روانی محصلان تحت تأثیر عوامل مختلف هستند که در این قسمت باید اقداماتی را روی دست گرفت. پس در پنج سال آینده برنامه‌های ذیل در نظر گرفته خواهد شد:

۱. ایجاد تیم‌های ورزشی و مسابقات مختلف ورزشی.
۲. برنامه ریزی سفرهای تفریحی به ساحات تفریحی.
۳. ورکشاپ‌ها و خدمات مشوره دهی روانی به ویژه برای محصلان طبقه اناث.
۴. چاپ و نصب بروشورهای مربوط به رفع خشونت‌ها در محیط اکادمیک.
۵. ارایه خدمات برای محصلان معلول.

۴,۶. مبارزه علیه خشونت، تعصب و اعتیاد

خشونت و منازعه در افغانستان به نسبت متحمل شدن جنگ‌های داخلی دامنگیر کشور بوده که محصلان نمی توانند از آن مستثنا باشند. اگرچه در قسمت تأمین صلح و حل منازعه، مرکز صلح پوهنتون که به همکاری مالی انستیتوت صلح ایالات متحده امریکا تأسیس شده تلاش های جدی را با اجرای ورکشاپ‌ها انجام داده‌است که تأثیرات قابل ملاحظه‌ی بالایی محصلان داشته و در پنج سال آینده نکات زیر در نظر گرفته خواهد شد:

۱. ایجاد برنامه‌های آموزشی در مورد تأمین صلح و حل منازعه.
۲. مبارزه علیه هر نوع خشونت‌های فیزیکی، زبانی و قومی میان محصلان.
۳. اضافه نمودن مضمون صلح در نصاب تحصیلی پوهنچی‌های علوم اجتماعی.

۴,۷. همکاری با محصلان تازه وارد به پوهنتون

محصلانی که تازه به پوهنتون راه می یابند نیاز به همکاری در بخش های مختلف دارند. بخاطریکه دانشجویان تازه معرفی شده به این نهاد از ولایت‌های مختلف کشور اعم از ذکور و اناث می آیند و با محیط پوهنتون البیرونی کاملاً ناآشنا می باشند. پس برای همکاری ایشان باید اقدامات ذیل صورت گیرد:

۱. پوهنتون یک روز را در هر سال به خاطر دانشجویان جدید الشمول اختصاص داده و با تمام بخش‌ها مثل دیپارتمنت، فاکولته، کتابخانه، لیلیه، کفیتیریا و سایر ادارات آشنا سازد.

۲. هر پوهنچی به منظور آشنایی بیشتر آن‌ها با قواعد، مقررات و سایر موضوعات مربوط به تدریس و خدمات برنامه آگاهی دهی را روی دست گیرد.

۳. مدیریت لیلیه در قسمت خدمات و تسهیلات خویش با ایشان همکاری نماید.

۴.۸. مبارزه با اعتیاد

اعتیاد یکی از مشکلات عمده‌ی است که دامنگیر جوانان شده و جامعه اکادمیک از آن مصون نمانده است. پوهنتون البیرونی مصمم است جهت رفع اعتیاد راهکارهای زیر را در نظر بگیرد:

۱. چاپ بروشورها در مورد اضرار دخانیات برای محصلان.
۲. سهولت‌های مطالعه و ایجاد تیم‌های ورزشی برای محصلان.
۳. ایجاد خدمات مشوره با کسانیکه معتاد به مواد مخدر هستند.
۴. در نظر گرفتن پروگرام‌های ورزشی برای محصلان.
۵. تطبیق برنامه‌های منع استفاده از دخانیات در محوطه پوهنتون توسط ادارات مربوطه.

۵. امور مالی و اداری

هر سازمان برای بقا و رشدش نیازمند مدیریت و ادارهٔ سالم منابع بشری می‌باشد. پس پوهنتون البیرونی جهت بهبود و پیشرفت در بخش‌های مختلف مستلزم رعایت اصول مدیریت در تمام بخش‌ها می‌باشد. در پُست‌های مهم مدیریتی باید افراد شایسته و توانا استخدام شده تا باعث انکشافات بیشتر شویم. به خاطریکه بخش‌های اداری با وجود ایجاد اصلاحات هنوز هم دچار مشکلاتی چون بروکراسی، فساد اداری، کُندکاری، دخالت زورمندان در اداره‌ها، موجودیت کارمندانی که فاقد توانایی‌های مدیریتی تکنولوژیکی می‌باشند است.

۵.۱. مدیریت

از اینکه پوهنتون البیرونی یک محیط اکادمیک می‌باشد نیاز مدیرانی تحصیل کرده و مسلکی می‌باشد. در گذشته و اکنون هم تعداد زیادی از کارمندان که در بخش‌های مهم مدیریتی کار، می‌کنند مُتهم به کُند کاری، فساداداری، بروکراسی و فاقد توانایی روز و فناوری می‌باشند. پس جهت بهبود امور ما نیازمند افرادی هستیم که مجهز به امکانات روز باشند. در پُست‌های ریاست‌ها، معاونیت‌های پوهنتون و پوهنحی‌ها افراد واجد شرایط و شایسته باید استخدام شوند. در پنج سال آینده پوهنتون البیرونی در قسمت مدیریتی نیازمند کارهای زیر است:

۱. تقاعد افرادی که سن ایشان بالاتر از ۶۵ سال است مطابق به قانون.
۲. جذب افراد تحصیلکرده و با تجربه در پُست‌های مهم مدیریتی که توانایی‌های لازم را داشته باشند.
۳. ترغیب و تشویق، ابتکار و نوآوری‌های کارمندان.
۴. جهت زدودن تمرکز، معاونیت علمی در نظر دارد تا در راس کمیته تحقیقات و مدیریت مجله علمی استادانی را که دارای درجه بلند تحصیلی (دکتر) باشند را گماشته و هم چنان به افرادی که توانایی‌های لازم را داشته باشند در کمیته‌های فرعی مثل انکشاف کریکولم، ایجاد رشته‌های جدید در سطح پوهنحی‌ها استخدام شوند.
۵. مبارزه جدی با فساد اداری، بروکراسی، کُندکاری، قانون شکنی، بی‌عدالتی و تعصب.
۶. ایجاد سیستم منظم مکافات و مجازات.
۷. برقی سازی امور مربوط به اداری.
۸. ایجاد شفافیت و حساب دهی.
۹. گزارش دهی منظم از کارها و فعالیت‌های مربوط.
۱۰. رسیده‌گی به شکایات استادان، کارمندان و محصلان.

۱۱. استخدام افراد دارای تحصیلات عالی به درجه دکترا و ماستری در آمریت دیپارتمنت‌ها و ریاست پوهنحی‌ها.

۱۲. ایجاد حاضری برقی برای استادان و کارمندان بخاطر پابندی تمام کارمندان به امور مربوطه خویش.

۵,۲. استقلالیت مالی و اداری

استقلالیت مالی باعث رشد و انکشاف بخش‌های مختلف پوهنتون می‌شود. زیرا با داشتن صلاحیت مالی پوهنتون البیرونی می‌تواند مطابق به نیازمندی‌های خود در خریداری اجناس مورد ضرورت در موقع ضرورت اقدام نماید. در شرایط کنونی، پوهنتون البیرونی تحت نظارت وزارت تحصیلات عالی فعالیت می‌کند و تمام مسایل مالی پوهنتون از طریق ولایت کاپیسا و مستوفیت اجرا می‌شود که خود وقت گیر است و باعث کندکاری می‌شود. برای انجام خدمات و انکشافات پوهنتون البیرونی در برنامه‌های خود باید مستقل بوده و ادارات محلی دولتی حق دخالت در این نهاد اکادمیک را نداشته باشند. اما با آن هم برای استقلال مالی، پوهنتون البیرونی در پنج سال آینده برنامه‌های استراتژیک زیر را در نظر دارد:

۱. ایجاد سیستم شفافیت و پاسخگویی.
۲. ایجاد سیستم منظم و معیاری مالی.
۳. بدست آوردن و اجرای برنامه‌های روزانه و انکشافی توسط خود پوهنتون.
۴. صلاحیت بستن قرارداد با شرکت‌ها و نهادهای بیرونی جهت تقویه بینه مالی.
۵. تفویض صلاحیت‌ها به دیپارتمنت‌ها و پوهنحی‌ها جهت خلق هزینه، ایجاد و مصرف بودجه مورد نیاز.
۶. اعطای صلاحیت‌ها برای رهبری پوهنتون در قسمت جذب افراد واجد شرایط و مجازات افراد فاقد توانایی‌های لازم مدیریتی.
۷. پوهنتون البیرونی صلاحیت‌های اجرایی برای پوهنحی‌ها می‌دهد.
۸. پوهنتون البیرونی در قسمت خریداری اجناس مورد ضرورت سرعت مناسب را در نظر می‌گیرد.

۵,۳. مبارزه با فساد اداری

فساد اداری مشکلی است که دامنگیر تمام ادارات دولتی کشور، از جمله پوهنتون البیرونی شده است. از جمله می‌توان سیستم بسته اداری، کُند کاری مأمورین، بروکراسی و کاغذ پرانی، رشوه ستانی، عدم مسلکی و توانایی مامورین، ایجاد روابط و تیم بازی، تبعیض، بی اطلاعی از قانون، عدم مکافات و مجازات، ساختار ادارات، ترفیع،

استفاده سوء استفاده از موقف، برخورد نامناسب با محصلان، فضای دیکتاتوری، عدم حضور استادان جوان تحصیل کرده در کمیته‌ها و شوراهای، عدم تشویق خلاقیت و نوآوری و غیره می‌توان اشاره کرد. جهت زدودن فساد از پوهنتون البیرونی برنامه‌های زیر را در نظر داریم:

۱. اصلاحات در تمامی بخش‌های اداری.
۲. ایجاد سیستم مکافات و مجازات.
۳. برقی سازی امور اداری.
۴. پاسخ دهی و شفافیت.
۵. تسریع روند اداری تقرر و ترفیعات.
۶. نظارت و بررسی حاضری.
۷. مدیریت بهتر مالی.
۸. آگاهی دهی تمامی ادارات و بخش‌ها به شمول محصلان، استادان و کارمندان در قسمت بودجه موجود ایشان.
۹. استخدام افراد واجد شرایط در بخش‌های مهم اداری و کادری با توجه به توانایی‌ها و تجربه‌های ایشان.
۱۰. ایجاد کمیته مبارزه با فساد اداری.
۱۱. شفافیت در قسمت اخذ امتحانات.
۱۲. تقسیم عادلانه مضامین مطابق به مکلفیت‌های علمی استادان.
۱۳. کنترل مداوم از امور کاری.
۱۴. ایجاد حاضری برقی.

۵,۴. جلب مساعدت‌ها و همکاری‌ها

برای این‌که پوهنتون البیرونی بتواند متکی به خود شود و به پیشرفت‌ها دست یابد باید بایده‌برنامه‌های را روی دست داشته باشد که بتواند نیازهای مالی خویش را برآورده ساخته و انکشافات را نیز روی دست گیرد. به همین لحاظ در پنج سال آینده در این راستا کوشش‌های زیر را خواهد کرد:

۱. تهیه پروپوزل‌ها و تسلیمی آن به نهادهای کمک رسان جهت بدست آوردن کمک و انکشاف بخش‌های مختلف پوهنتون.

۲. مراجعه به سازمان‌های دولتی و غیر دولتی و درخواست کمک از آن‌ها جهت همکاری‌های مالی به پوهنتون البیرونی.

۵,۵. بخش جندر یا تساوی حقوق زن

با توجه به این که پوهنتون البیرونی از جمله پوهنتون‌های ولایتی بوده و نسبت به پوهنتون‌های مرکزی کابل مشکلاتی را در قسمت سهم ساختن و داشتن زنان در بخش‌های رهبری، کادری و اداری و محصلان دارد. زیرا هر سازمانی که در یک محیط شروع به کار می‌نماید در حقیقت از محیط نیز متأثر می‌شود. مطابق به پالیسی ملی و پلان استراتژیک وزارت تحصیلات عالی پوهنتون البیرونی نیز متعهد به افزایش تعداد طبقه اناث در بخش‌های مختلف می‌باشد.

در شعبات اداری تعداد اندکی از طبقه اناث مصروف فعالیت و وظیفه اند. در این بخش در حدود (۱) کارمند مصروف کارهای اداری می‌باشند. مدیریت لیلیه اناث توسط یک دختر خانم به پیش برده می‌شود و بخش جندر نیز توسط خانم‌ها به پیش برده می‌شود و باقی بخش‌ها توسط مرد‌ها به پیش برده می‌شود. اگرچه مرکز صلح پوهنتون البیرونی در قسمت تساوی جنسیت و تأمین صلح و حل منازعه فعالیت‌ها را انجام داده است؛ اما باز جهت مبارزه با آن برنامه زیر را در نظر دارد:

۱. برگزاری ورکشاپ‌ها در مورد تساوی جنسیتی برای کارمندان زن و محصلان.
۲. تبلیغات پیرامون رعایت حجاب به خاطر مصونیت دختران محصل.
۳. مبارزه جدی با هر نوع خشونت و تعصب گرایبی و آزار جنسیت در ادارات.

پوهنتون البیرونی از ۱۳۷۷ الی ۱۳۸۳ فعالیت‌هایش را بدون موجودیت اعضای کادر علمی طبقه اناث انجام داده است. برای اولین بار یک دختر خانم با تأسیس فاکولته زبان و ادبیات در رأس فاکولته قرار گرفت، به همین سان تعداد کادر های زن در این پوهنتون افزایش یافت. چنانچه در بخش‌های مدیریتی تعداد اندکی از زنان در آمریت دیپارتمنت‌ها قرار گرفتند. اکنون تعداد استادان اناث پوهنتون البیرونی به تعداد (۱۳) تن می‌باشد که در این میان اکثریت استادان اناث که دارای درجه تحصیلی لیسانس بوده و صرف (۳) تن ماستری داشته و هیچ یک از آن‌ها تا درجه دوکتورا تحصیل نکرده اند. در این بخش برنامه‌های زیر را در پنج سال آینده در نظر خواهیم داشت:

۱. جذب اعضا و کارکنان از طبقه اناث در بخش‌های اداری، علمی و تحصیلی پوهنتون البیرونی مطابق به اصل شایسته سالاری.

۲. مساعد ساختن زمینه ترفیع برای استادانِ اناث.
۳. معرفی استادان اناث به برنامه های علمی فوق لیسانس داخلی و خارجی.
۴. سهم ساختن طبقه اناث جهت سهمگیری و اشتراک در کمیته های مختلف پوهنتون البیرونی.

جدول ۶: رتبه علمی و سویه کادرهای اناث پوهنتون البیرونی طی سال های ۱۳۸۹-۱۳۹۷					
پوهاند	پوهنوال	پوهندوی	پوهنمل	پوهنیار	پوهیالی
		۱	۲	۳	۵

در عین زمان، از لحاظ جنسیتی برای محصلان اناث بیشترین تعداد در نظر گرفته شده است. چنانچه هم اکنون تعداد زیادی از دختران از ولایت های مختلف کشور مصروف تحصیل در پوهنتون البیرونی هستند. تعداد محصلان دختر در پوهنتون البیرونی به (۱۶۰۰) محصل می رسد. همه ساله به این تعداد افزوده می شود. این دانشجویان در کنار تدریس در کمیته های فرهنگی، ورزشی به ویژه مرکز صلح مصروف فعالیت هستند و در فعالیت های فرهنگی، علمی و اجتماعی سهم فعالی می گیرند. از جمله نشر مجله محصلان مرکز صلح پوهنتون البیرونی و انجام دیگر فعالیت های مرکز صلح زمینه ساز رشد علمی محصلان این پوهنتون می باشد. در تمام این بخش ها به سهم بانوان بیشتر ارجحیت داده می شود.

به علاوه آن، جهت در نظر گرفتن مساوات جنسیتی پوهنتون البیرونی برنامه های زیر را در نظر دارد:

۱. افزایش جذب محصلان دختر در سال های آینده.
۲. ایجاد میدان ها و سهولت های ورزشی برای محصلان اناث پوهنتون البیرونی.
۳. تشویق محصلان اناث در جهت سهمگیری ایشان در فعالیت های خارج از درس.
۴. اعطای بورسیه های برای محصلان اناث.

۵,۶. عواید

داشتن عواید کافی برای بقا و رشد یک نهاد اکادمیک مثل پوهنتون البیرونی بسیار مهم پنداشته شده و هم‌چنان در استقلالیت مالی پوهنتون نقش خود را خواهد داشت. به همین لحاظ پوهنتون البیرونی جهت بدست آوردن عواید سهولت‌های تدارکاتی را به وجود آورده و از طریق‌های ذیل تلاش می‌نماید:

۱. ایجاد فارم‌های تحقیقاتی و فروش محصولات.
۲. به‌کرایه دادن دوکان‌های لیلیه و کیفیت‌ریای پوهنتون.
۳. فروش آثار علمی مثل مجلات علمی.
۴. قرار دادی مواد خوراکی لیلیه.
۵. فیس طبع و توزیع ترانسکرپت و دیپلوم.
۶. نشر تابلوهای اشتهار توسط شرکت‌های تجارتهی در پوهنتون با گرفتن حق نشر.
۷. جمع‌آوری فیس پوهنچی‌های شبانه.
۸. انجمن‌های خیریه و جلب مساعدت‌ها افراد خیر خواه.
۹. ارائه خدمات معالجوی شفاخانه کادری در برابر فیس معین.
۱۰. فروش فورمه‌های امتحانات کانکور برای متقاضیان بخش شبانه.
۱۱. احیای برنامه‌های شبانه در پوهنچی‌های که دیپارتمنت‌های بخش شبانه‌شان در لغو تدریجی قرار گرفته‌اند.
۱۲. ایجاد دفاتر مشوره دهی حقوقی در فاکولته‌های حقوق و شرعیات.
۱۳. دخیل‌سازی سرمایه‌گزاران در بخش تولیدات زراعتی و امضای قراردادها با موسسات و شرکت‌های جهت راه‌اندازی تحقیقات و تولید که در نتیجه موسسات از عواید و محصلان و اعضای کادر علمی از کارهای عملی و تحقیقات بهره‌مند شوند.

۶. منابع زیر ساختی

زیربناها اساس و تهداب یک نهاد مانند پوهنتون را تشکیل می دهند. برای رسیدن به اهداف کوتاه مدت و درازمدت خویش ما نیاز به داشتن زیربناها و ساختمان‌های اساسی برای هر پوهنحی داریم. زیرا یکی از مشکلات عمده پوهنتون البیرونی نبود تعمیر کافی برای پوهنحی‌ها (۹) گانه می‌باشد. چنانچه حالا هم در یک تعمیر سه پوهنحی جابجا شده و به تدریس می پردازد. از سوی دیگر کیفیت ساختمان‌های موجود نیز معیاری نیست. دیوار احاطه پوهنتون بلند نبوده و نیازمند است تا ارتفاع آن بلند شود. برای تحصیلات معیاری ما نیاز به جاه و محل مناسب تدریس داریم: یک متر مربع جای برای هر محصل، چیزی که در افغانستان برعکسش است؛ یک بر ۶۰ است یعنی ۱ استاد برای ۶۰ محصل تدریس می کند.

۶.۱. صنوف، تالار و ساختمان برای پوهنحی

داشتن صنوف کافی و حد اقل یک تالار برای هر دانشکده از جمله نیازهای اساسی پوهنتون در قسمت زیرساخت‌ها می‌باشد. صنوف باید معیاری باشند و مطابق به معیارهای بین‌المللی برای هر محصل یک متر مربع جای در نظر گرفته شود.

۱. ایجاد صنوف معیاری مطابق به نیازهای هر پوهنحی.
۲. در نظر گرفتن یک تالار برای هر پوهنحی.
۳. مدرن سازی تدریس و مهیا ساختن وسایل و ابزار تکنالوژیکی مثل پرچکتور یا تلویزیون ال سی دی برای هر صنف.
۴. اعمار تالار ادیتوریم معیاری برای پوهنتون.

۶.۱.۱. **در سطح پوهنحی‌ها:** تعمیرهای تدریسی برای پوهنحی‌های انجیری، طب، تعلیم و تربیه ساخته شده- است، درحالیکه سایر پوهنحی‌ها فاقد تعمیر می‌باشند. پس براین اساس تعمیرهای ذیل در پنج سال آینده ساخته خواهد شد:

۱. اعمار کامپلکس شفاخانه کادری البیرونی.
۲. اعمار تعمیر برای پوهنحی زبان و ادبیات.
۳. اعمار تعمیر برای پوهنحی ژورنالیزم.
۴. اعمار تعمیر برای پوهنحی اقتصاد.

۵. اعمار تعمیر برای پوهنچی حقوق و علوم سیاسی.

۶. اعمار تعمیر برای پوهنچی شرعیات.

۷. اتاق ها برای استادان جهت انجام کارهای تدریس و تحقیقی.

۸. اعمار تعمیر برای مرکز مطالعات صلح.

۹. اعمار تعمیر برای کمیته تحقیقات.

۱۰. تعمیر های موجود به بازسازی می شوند.

۱۱. سرد سازی و گرم سازی تعمیرات.

۶.۲. لابراتورها

پوهنتون البيروني جهت عملی سازی و با کیفیت سازی دروس خویش نیازمند لابراتوارها و تجهیزات مربوط به فاکولته‌های مختلف می‌باشد. پس بر این اساس نیاز به وسایل ذیل می‌باشد:

۱. مطبوعه برای آمريت نشرات جهت چاپ مجله علمی و سایر نشریات.

۲. لابراتوارها برای پوهنچی طب.

۳. استدیوی مجهز و مطبوعه برای دیپارتمنت رسانه پوهنچی ژورنالیزم.

۴. سالون محکمه تمثیلی برای محصلان رشته حقوق.

۵. لابراتوارها برای پوهنچی انجیری.

۶. لابراتوارها برای پوهنچی زراعت.

۷. لابراتوارها برای بخش‌های فزیک، کیمیا، بیولوژی پوهنچی تعلیم و تربیه.

۸. برای استفاده لابراتوارها کارمندان مسلکی استخدام خواهند شد.

۶.۳. اعمار ساختمان‌های ره‌ایشی برای استادان و کارمندان اداری

اکثریت فاکولته‌های پوهنتون البيروني بدون تعمیر می‌باشد. اکثریت استادان از شهر کابل همه روزه رفت و آمد می‌نمایند، ایجاد یک محل مسکونی یک نیاز جدی است تا استادان از رفت و آمد جلوگیری نمایند و به شکل منظم به تدریس پردازند. این باعث بلند رفتن کیفیت تدریس و به موقع حاضر شدن استادان در امور درسی ایشان می‌شود.

۶,۴. لیلیه برای محصلان

پوهنتون البیرونی با مشکل کمبود لیلیه برای محصلان ذکور و اناث مواجه است. زیرا در حال حاضر یک تعمیر برای لیلیه اناث و یک تعمیر برای ذکور ساخته شده که کافی نمی‌باشد و اکثر محصلان در تعمیرهای کرایه‌نمایی گلبهار در وضعیت نامناسب زندگی می‌نمایند. پس برای رفع آن پوهنتون چند تعمیر برای لیلیه ذکور و اناث در پلان پنج ساله در نظر دارد.

۶,۵. احیای کتابخانه

پوهنتون البیرونی از نگاه داشتن کتابخانه مجهز که نیازهای همه رشته‌ها را برآورده سازد با مشکلاتی دست و پنجه نرم می‌کند. هم‌چنان مشکل دیگری که از آوان تأسیس پوهنتون به آن مواجه است نداشتن تعمیر مشخص مربوط به کتابخانه می‌باشد. تا اکنون پوهنتون البیرونی موفق به داشتن تعمیر مشخص برای کتابخانه نشده است. پس برای مرفوع ساختن این مشکلات در پنج سال آینده پوهنتون البیرونی با مشکلات برنامه‌های زیر را در نظر دارد.

۱. ساختن یک تعمیر جداگانه برای کتابخانه در محوطه پوهنتون.
۲. افزایش کارمندان کتابخانه جهت خدمات بیشتر برای استادان و دانشجویان.
۳. فعال سازی کتابخانه در هرپوهنچی.
۴. برقی سازی امور کتابخانه یا فعال سازی کتابخانه دیجیتلی.
۵. مشترک شدن با مجلات علمی پوهنتون ها یا نهاد های تحقیقی. جهت بدست آوردن شماره های مجله های علمی ایشان.
۶. تجهیز کتابخانه از لحاظ وسایل نگهدار کتاب مثل الماری ها.
۷. درخواست از نهادها جهت اهدای کتاب ها برای کتابخانه پوهنتون البیرونی.
۸. برگزاری برنامه ها جهت ترویج فرهنگ کتاب خوانی میان محصلان و استادان.
۹. خریداری کتابخانه برقی از مجله های بین المللی مثل Science Direct جهت دریافت تحقیقات تازه ایشان.

۶,۶. ساحات ورزشی و صحنی

در کنار تدریس، محصلان و استادان جهت رفع خستگی و مشکلات صحنی نیازمند ساحات ورزشی و صحنی هستند. پس پوهنتون مکلف است تا در این قسمت موارد زیر را انجام دهد.

۱. تیم‌های ورزشی را از میان محصلان جهت انجام مسابقات محلی و منطقوی آماده می‌سازد.
۲. در پنج سال آینده پوهنتون البیرونی جیمنازیوم معیاری را برای رشد فوتبال، والیبال و سایر ورزش‌ها اعمار می‌نماید.
۳. معاونیت اداری بودجه مخصوص برای رشد ورزش اختصاص می‌دهد.

۶,۷. در قسمت صحتی

ایجاد کلینیک کمک‌های اولیه جهت حل مشکلات صحتی محصلان و استادان ساخته خواهد شد تا در صورت ضرورت مشکلات صحتی ایشان مرفوع گردد.

۱. تجهیز لابراتوارها، شفاخانه، استدیوها جهت انجام کارهای عملی محصلان.
۲. ایجاد مرکز کمک‌های اولیه صحتی در سطح پوهنتون.

۶,۸. آبیاری و سرسبزی پوهنتون

پوهنتون البیرونی با مساحت (۳۵۰) جریب واقع در دشت خشک نساچی گل‌بهار می‌باشد. این محیط نیازمندی جدی به سرسبزی و آب دارد. اگرچه برنامه‌های ابتدایی را به منظور سرسبزی روی دست گرفته است. پس در پنج سال آینده پوهنتون مکلف است تا:

۱. ایجاد سیستم آبیاری معیاری برای سرسبزی ساحات مختلف پوهنتون.
۲. غرس در حدود (۱۰۰۰) اصله نهال سالانه.
۳. هفته مشخصی را در اول سال به نام هفته نهال شانی مسمی کند و از هر محصل بخواهد که یک نهال بیاورد.
۴. به راه انداختن کارهای دسته جمعی در سطح پوهنتون.
۵. هر محصل در دوره تحصیلی‌اش مکلف گردد تا یک نهال غرس و تربیه نماید.

۶,۹. کنترل و نظارت

نظارت یکی از اصل‌های مهم مدیریت است. برای این که بدانیم برنامه‌های پوهنتون البیرونی در مسیر درستی در حرکت است باید نظارت شوند. پس هیأت رهبری پوهنتون از تمامی بخش‌ها نظارت جدی به عمل می‌آورند. بخش علمی آن، توسط معاون علمی و بخش کنترل کیفیت نظارت جدی صورت گیرد و در بخش محصلان معاون امور محصلان در این زمینه مسوول است. در عین معاون اداری بخش مربوطه خویش را نظارت می‌نماید.

۶,۱۰. **تخصیص منابع و بودجه:** پوهنتون البیرونی برنامه عملی تخصیص منابع مالی و بودجوی خویش را در چارچوب بودجه عادی و انکشافی برای مدت پنج سال آینده که مبین برنامه مالی پلان استراتژیک میباشد ذیلا به تفصیل در نظر گرفته شده است.

جدول پلان عملیاتی و بودجوی پوهنتون الیرونی به افغانی

تخمین بودجه باقی مانده مورد نیاز	بودجه عادی (۵سال)	کمکهای تخمینی تمویل کننده گان(۵سال)	سهم تخمینی بودجه انکشافی (سال)	مجموعه هزینه NHESP-II	سال ها					فعالیت	
					۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸		
											۳. برنامه های علمی و تدریسی
	✓			۲۰,۴۰۰,۰۰۰	۴,۰۸۰,۰۰۰	۴,۰۸۰,۰۰۰	۴,۰۸۰,۰۰۰	۴,۰۸۰,۰۰۰	۴,۰۸۰,۰۰۰	۴,۰۸۰,۰۰۰	۳,۱. کادر علمی: سالانه به تعداد (۱۰) کادر علمی استخدام خواهد شد.
	✓			۱,۱۲۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۸۲۰,۰۰۰	۳,۲. بودجه مورد نیاز مرکز تحقیقات علمی.
	✓			۶۵۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۳,۳. معرفی (۲) تن اعضای کادر علمی در کنفرانس های خارجی یکی از کشورهای همسایه.
			✓	۴۰۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۳,۴. ورکشاپ ارتقای ظرفیت مثلاً در مورد OBE/SCL و روش تحقیق به تعداد ۲۰ تن به مدت ۴ روز در داخل پوهنتون.
			✓	۱۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳,۵. ورکشاپ های آنلاین و آموزش از راه دور
			✓	۱,۹۵۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۳,۶. ایجاد (۲) دیپارتمنت جدید طی هر سال مالی.
	✓			۲۴۰,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۳,۷. در نظر گرفتن بودجه برای نشر مجله

										علمی پوهنتون و مرکز صلح پوهنتون.
		✓		۲,۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۳/۸ تجهیز بخش نشرات پوهنتون
	✓			۱۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳/۹ باز نگری نصاب تحصیلی
				۲۸,۳۶۰,۰۰۰	۵,۵۲۳,۰۰۰	۵,۵۲۳,۰۰۰	۵,۵۲۳,۰۰۰	۵,۵۲۳,۰۰۰	۶,۲۶۸,۰۰۰	مجموعه
										۴- امور محصلان
	✓			۱۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۴/۱ ورکشاپ ترویج سیستم کریدیت به تعداد ۳۰ تن مدت یک روز ۲ دوره در سال.
		✓		۱۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۴/۲ ورکشاپ مبارزه با خشونت و تعصب به تعداد ۳۰ تن مدت یک روز ۲ دوره در سال.
		✓		۲,۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۴/۳. سیر های علمی برای محصلین به تعداد ۵۰ تن ۲ دوره در سال.
	✓			۱۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۴/۴ برنامه اجتماعی مثل کمپاین های اهدای خون.
				۲,۹۰۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	مجموعه
				۱						۵- بخش اداری
	✓			۶,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰			۵/۱ خریداری و نصب حاضری الکترونیکی برای استادان و و

										کارمندان
	✓			۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۵/۲ ورکشاپ جهت محو فساد یک دوره طی هر سال برای کارمندان اداری
	✓			۲۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵/۳ ورکشاپ آگاهی دهی جهت برابری جنسیتی ۲ دوره طی هر سال.
از دیاد برنامه های شبانه و برنامه های فوق لسانس										
				۶,۳۵۰,۰۰۰	۱,۰۷۰,۰۰۰	۲,۰۷۰,۰۰۰	۳,۰۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۵/۴ برنامه ها جهت خلق عواید
										مجموعه
										۶- بخش زیر بناها
			✓	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰			۶/۱ اعمار تعمیر های تدریسی
			✓	۹۹,۰۰۰,۰۰۰	۳۳,۰۰۰,۰۰۰	۳۳,۰۰۰,۰۰۰	۳۳,۰۰۰,۰۰۰			۶/۲ اعمار تعمیر ادیتورم
			✓	۱۲۳,۰۰۰,۰۰۰	۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۴۱,۰۰۰,۰۰۰			۶/۳ اعمار تعمیر شفاخانه کدوری
			✓	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶/۴ خریداری لوازم و تجهیزات لابراتوارها
			✓	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰,۰۰۰			۶/۵ اعمار تعمیر رهایشی برای (۲۰) تن از استادان
			✓	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰			۶/۶ انکشاف لیلیه اناث و ذکور
			✓	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰			۶/۷ ساختمان برای کتابخانه مرکز

										دانشگاه
			✓	۶,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰			۶/۸ اعمار ساحات ورزشی
			✓	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰		۶/۹ سرسبزی دانشگاه
			✓	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۶/۱۰ اختصاص بودیجه برای حفظ و مراقبت دانشگاه
			✓	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰		۶/۱۱ ایجاد فارم های تحقیقاتی
			✓	۶۳۶,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۸,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۹,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	مجموعه